

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climates

88

Anul 9

ianuarie 2016

Director fondator:
Ion Iancu Vale

Director editor:
Gheorghe-Valerică
Cimpoca

literare

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

“Floarea Albastră” pictură de Corina Chirila

Climate literare

Semnează în acest număr

Mihai Eminescu	pg 3
Al Florin Țene	pg 4
Ștefan Lucian Mureșanu	pg 7
Harry Ross	pg 10
Octavian Lupu	pg 11
Florea Turiac	pg 12
Armina Flavia Adam	pg 13
Gabriela Căluțiu Sonnenberg	pg 14
Dimitrie Grama	pg 15
George Roca	pg 16
Gheorghe Valerică Cimpoca	pg 20
Răzvan Davidescu	pg 21
Liliana Popa	pg 23
Vavila Popovici	pg 25
Ion Iancu Vale	pg 27
Daniel Juverdeanu	pg 28
Dan Caragea	pg 29
Nicolae Nicoara Horia	pg 30
Magdalena Albu	pg 31
Mircea Coloșenco	pg 32
George Terziu	pg 34
Adrian Gauenfels	pg 36
Niculina Apostol	pg 38

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI
RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - PENTRU DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022)

Adresa redacției principale:

Telefoane: 0722 702578

Târgoviște OP 1-CP 14

E-mail: ioniancuvale@yahoo.com

web site: <http://climate.litere.ro>

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: Gheorghe Valerică Cimpoca

**Colegiul redacțional: Grigore Grigore, Ion Teodor
Palade, Romulus Gandy Georgescu, Emil Stănescu,
Florea Turiac, Gabriel Mihalache, Lucian Constantin**

Fondatori:

**Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan**

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca,
București, dev. Focșani, Iași, Suceava, Turnu-
Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești,
Dragnea, Ploiești.

Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada,
Danemarca, Elveția, Franța, Germania,
Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Portugalia,
Republica Moldova, Serbia, Spania, SUA,
Ucraina.

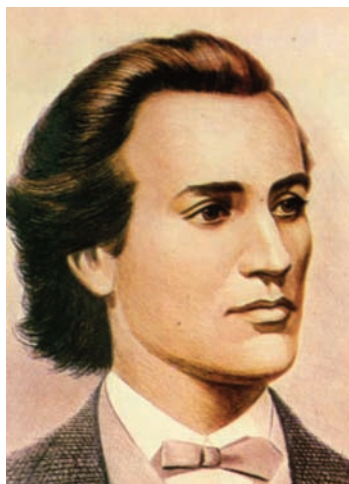
Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Eugen Axinte, Iulia Barcaroiu, Nicolae Bălașa,
Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc,
Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, Eugen Evu, George Filip, Eugen Florea, Dan Gîju,
Dimitrie Grama, Maximca Grasu, Mirel Horodi, Djamal Mahmud, Alexandru Manafu, Menuț
Maximian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu,
Florin Vărlan Neamțu, Emil Persa, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman,
Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Delia Stăniloiu,
Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Raquel Weizman.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Revistă editată de Societatea Cultural-Istorică „ARM” Târgoviște ISSN 1843-035x

Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni

Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu

Mihai EMINESCU

Fiind băiet păduri cutreeram

Fiind băiet păduri cutreieram
Și mă culcam ades lângă isvor,
Iar brațul drept sub cap eu mi-l puneam
S-aud cum apa sună-ncetșor:
Un freamăt lin trecea din ram în ram
Și un miros venea adormitor.
Astfel ades eu nopti întregi am mas,
Blând îngânat de-al valurilor glas.

Răsare luna, -mi bate drept în față:
Un rai din basme văd printre pleoape,
Pe câmpi un val de arginție ceață,
Sclipiri pe cer, văpaie preste ape,
Un buciun cântă tainic cu dulceață,
Sunând din ce în ce tot mai aproape...
Pe frunza-uscate sau prin naltul ierbii,
Părea c-aud venind în cete cerbii.

Alături teiul vechi mi se deschide:
Din el ieși o tânără crăiasă,
Pluteau în lacrimi ochii-mi plini de vise,
Cu fruntea ei într-o maramă deasă,
Cu ochii mari, cu gura-abia închisă;
Ca-n somn încet-încet pe frunze pasă,
Călcând pe vârful micului picior,
Veni alături, mă privi cu dor.

Și ah, era atâta de frumoasă,
Cum numa-n vis o dată-n viața ta
Un înger blând cu fața radioasă,
Venind din cer se poate arăta;
Iar păru-i blond și moale ca mătasa
Grumazul alb și umerii-i vădea.
Prin hainele de tort subțire, fin,
Se vede trupul ei cel alb deplin.

Povestea codrului

Împărat slăvit e codrul,
Neamuri mii îi cresc sub poale,
Toate înflorind din mila
Codrului, Măriei sale.

Lună, Soare și Luceferi
El le poartă-n a lui herb,
Împrejuru-i are dame
Și curteni din neamul Cerb.

Crainici, iepurii cei rezezi
Purtători îi sunt de vești,
Filomele-i țin orchestrul
Și izvoare spun povești.

Peste flori, ce cresc în umbră,
Lângă ape pe potici,
Vezi bejării de albine,
Armii grele de furnici...

Hai și noi la craiul, dragă,
Și să fim din nou copii,
Ca norocul și iubirea
Să ne pară jucării.

Mi-a părea cum că natura
Toată mintea ei și-a pus,
Decât orișice păpușă
Să te facă mai presus;

Amândoi vom merge-n lume
Rătăciți și singurei,
Ne-om culca lângă izvorul
Ce răsare sub un tei;

Adormi-vom, troieni-va
Teiul floarea-i peste noi,
Și prin somn auzi-vom buciun
De la stânele de oi.

Mai aproape, mai aproape
Noi ne-om strânge piept la piept...
O, auzi cum cheam-acuma
Craiul sfatu-i înțelept!

Peste albele izvoare
Luna bate printre ramuri,
Împrejuru-ne s-adună
Ale Curții mândre neamuri:

Caii mării, albi ca spuma,
Bouri nalți cu steme-n frunte,
Cerbi cu coarne rămuroase
Ciute sprintene de munte -

Și pe teiul nostru-ntreabă:
Cine suntem, stau la sfaturi,
Iară gazda noastră zice,
Dându-și ramurile-n laturi:

- O, priviți-i cum visează
Visul codrului de fagi!
Amândoi ca-ntr-o poveste
Ei își sunt așa de dragi!

Ai noștrii tineri

Ai noștri tineri la Paris învață
La gât cravatei cum se leagă nodul
Ș-apoi ni vin de fericesc norodul
Cu chipul lor isteț de oaie creață.

La ei își casca ochii săi nerodul,
Că-i vede-n birje răsucind mustața,
Ducând în dînt țigara lungăreață...
Ei toată ziua bat de-a lungul Podul.

Vorbesc pe nas, ca saltimbanci se strâmbă:
Stâlpi de bordel, de crâșme, cafenele
Și viața lor nu și-o muncesc - și-o plîmbă.

Ș-aceste mărfuri fade, ușurele,
Ce au uitat pân' și a noastră limbă,
Pretind a fi pe cerul țării: stele.

Numai poetul

Lumea toată-i trecătoare,
Oamenii se trec și mor
Ca și miile de unde,
Ca un suflet le pătrunde,
Treierând neconținut
Sânul mării infinit.
Numai poetul,
Ca păsări ce zboară
Deasupra valurilor,
Trece peste nemărginirea timpurilui:
În ramurile gândului,
În sfintele lunci,
Unde păsări ca el
Se-ntrec în cântări.

EMINESCU - MARELE NOROC AL LITERATURII ROMÂNE

Motto:

*„Crist a învins cu litera de aur a adevărului și a iubirei,
Ștefan cu spada cea de flăcări a dreptului.
Unul a fost libertatea, celălalt apărătorul evangheliei ei.”*

Mihai Eminescu

Al. Florin ȚENE

Când se cercetează cu acribie opera unui poet ca Eminescu se caută înțelesuri, sensuri, forme, ambianțe, se încearcă de fapt parafe alături de cel ce semnase simplu dar dramatic la viața sa, creatorul. În situația noastră actuală când poetul este analizat cu admirație, ori cu îndoială, ajungându-se până la denigrare, mă duce cu gândul la ce spunea autorul „Sărmanul(ui) Dionis”: „Ce-au fost românii pe când eu n-am fost, ce vor fi ei când eu n-oi mai fi?”

Aprecierea, respectul, adorația, admirația sau contrarele lor caută cu ustensile pe măsura celui ce începe arheologia poetică eminesciană. Superlativul ar fi atins în condițiile, și numai atunci, când cel ce studiază și analizează vestigiile scoase la suprafață are mai mult decât ochiul atent, este de bună credință, decât știința unei astfel de arheologii, când însăși cercetătorul re-creează. Căci aceasta ni se pare a fi specificul: se

reconstituie un suflet de poet ce nu poate fi despărțit de viața sa și mediul social-politic în care și-a desfășurat activitatea, inclusiv nivelul la care a ajuns dezvoltarea limbii române. Se re-creează un Eminescu recunoscut, trebuie, în aceste condiții să ni-l amintim prin ce a lăsat în urma sa, inclusiv și prin mărturiile contemporanilor săi.

În lumea încărcată de simboluri ale antichității helene, Luceafărul simboliza călăuza călătorilor spre lăcașurile zeilor. În căutarea Luceafărului poetul își străbate în felul său viața. Ceea ce ne dezvăluie nouă este prin forța sa de a stăpâni Pegasul la modul sublime, de a ști să-l facă să poposească, pentru contemplația a ceea ce zărește, sau dimpotrivă, de a-l îndemna să galopeze năpraznic într-u vârtej de lumi interioare ale eului. Astfel își realizează Eminescu partea sa de magie. Cătălina visa la Luceafăr: „Lângă fereastră, unde-n colț/ Luceafărul așteaptă”. Acest poem eminescian este inspirat de un basm publicat de folcloristul R. Kunish, al cărui fond de idei se bazează pe antagonismul dintre superioritatea creatorului de geniu și lumea mărginită. Coborârea la realitatea pământească se face sincopat, de la înălțimea Geniului la la iubirea pământească dintre Cătălin și Cătălina. Și dacă, magic, Eminescu creează o magie tainică și locuri pe măsură, ele au trăsăturile realului care îl înconjoară și pe care

îl străbate. Nu se întâmplă să avem feerice nopți. Ele există în realitate, Eminescu le transferă doar din epoca sa în Artă: „Noaptea potolit și vânt arde focul în cămin;/ Dintr-un colț pe-o sofă roșă eu în fața lui privesc./ Pân-ce mintea îmi adoarme, pân-ce genele-mi clipeșc?/ Lumânarea-i stinsă-n casă... somnu-i cald, molatic, lin.” (Noptea).

Eminescu ajunge mai aproape de sine, atunci când se evocă precum: „Dar nu vine... Singuratic/ În zadar suspin și sufăr/ Lângă lacul cel albastru/ Încărcat cu flori de nufăr.” (Lacul). Poezia eminesciană este, înainte de toate, un climat al Spiritului și apoi un climat al Cuvântului, al Inteligenței și Visării, prin Cuvânt.

Începând cu ridicarea bustului Eminescu din Botoșani, în anul 1890, a bustului poetului din Dumbrăveni, jud. Botoșani, în 1902, a apariției cărții „Omăgiu lui Mihail Eminescu”, la Galați, cu prilejul a 20 de ani de la moartea sa, cu o prefață de A.D. Xenopol, urmată de manifestări culturale dedicate Poetului, de-alungul timpului au fost ridicate statui Poetului Național în aproape toate orașele mari din țară. Și de atunci în fiecare an la 15 ianuarie și 15 iunie comunitățile localităților noastre îl comemorează, depunând flori la statuile lui, organizându-se simpozioane pe teme din opera sa. Oare aceste pelerinaje de două ori pe an la

statuile lui nu sunt o formă de pioșenie față de o personalitate ce merită să o numim Sfântul Literaturii Române!? Eminescu în acest răstimp a devenit în memoria noastră culturală un brand. Atât prin geniala sa operă dar și prin destinul său martiric, cum ar spune Adrian Dinu Rachieru. Iar dacă, în zilele noastre Poetul a devenit, pentru unii, o problemă, afirm și eu precum D. Vatamaniuc: „E foarte bine că avem o problemă Eminescu”. Acesta să fie motivul că Eminescu a devenit Poet Național pe bază emoțională? Mă gândesc că la un românism cu o recunoscută bășcălie a desconsiderării de sine, Eminescu poate să capete, cum spunea Eugen Ionescu, în 1932, un „rol de figurant în cultură”. Sunt destule încercări de deconstrucție a mitului eminescian, însă nu a fost găsit un înlocuitor. A încercat N. Manolescu să-l impună pe Mircea Cărtărescu dar, vorba lui N. Georgescu, tot demersul a rămas „o formă fără fond.”

Vor mai fi multe încercări de demolare a statuii lui Eminescu, însă opera lui este și va rămâne un spațiu al ritmului. Este o respirație creatoare prin limba română. Iar literatura noastră expiră și inspiră prin acest mare poet. Și, când vorbim de geniul lui Eminescu și opera lui ca aspirație către Absolut, vorbim de fapt despre efortul, pe durata existenței umane, de a integra cât mai perfect cu putință ritmul lor esențial într-un ritm universal sau, de a se ridica, prin particular, la puterea de adevăr a generalului.

Literatura Română a avut mare noroc cu acest poet născut la Ipotești. Ritmul celui ce creează rămâne în opera sa. Un ritm devenit culoare, contur, sunet. „Numai când ritmul devine singurul și unicul mod de a exprima gândul, numai atunci există poezie. Orice operă de artă nu este decât un singur și același ritm” spunea Holderlin în convorbirile sale cu Sinclair. Iar valoarea filosofică a operei eminesciene

constă în efortul său de a investi umanul cu eternal, pieritorul cu nepieritorul, relativul cu absolutul. Și astfel, oricât ar părea, Eminescu nu poate să fie abstras din timpul său și din spațiul său. Judecata operelor sale trebuie făcută în acest context. Valoarea operei eminesciene nu constă atât în ce și cât a putut să cuprindă în sine din absolute, ci în tensiunea spirituală cu care s-a dorit acest lucru, în ceea ce numim zbaterea poetului, arderea sa lăuntrică. Pentru că tensiunea spirituală naște întrebări, iar acestea vis-a-vis de existență sunt hrana necesară cunoașterii. Opera eminesciană este o împlinire pentru el și pentru Literatura Română și este cu atât mai mare, cu cât constituie o împlinire ulterioară.

În opera lui Mihai Eminescu, prezentul este implicat. Ea depinde de gradul în care prezentul și viitorul este implicat, ca opera eminesciană să aparțină ea însăși viitorului. Eminescu nu a fost un singuratec, dar el este un singular în literatura noastră. Originalitatea operei eminesciene constă într-o știință a mijloacelor artistice și o conștiință creatoare. De aici provine tot zbuciumul său, toată lupta sa pentru lărgirea marginilor cunoașterii, toată acea răsucire centralizată a eului său, lansând în Univers frânturi de creație și existență. Este zbuciumul profund pe care îl destăinuia Eminescu: „În orice om o lume își face încercarea/ Bătrânul demiurgos se oprește-n van;/ În orice minte lumea își pune întrebarea/ Din nou: de unde vine și unde merge floarea/ Dorințelor obscure sădite în noian” (Împărat și Proletar)

Existența eminesciană este o existență întru Poezie. Dar să nu uităm că Poetul a fost și un jurnalist de excepție. A abordat, în articolele publicate, mai ales în „Timpul”, mai toate temele ce frământa societatea românească în timpul său. A publicat articole filosofice, economice, sociale, politice, etc. Marele

poet a publicat zeci de articole în apărarea Bisericii Ortodoxe Române. Î.P.S. spunea în acest sens: „Marele nostru poet a fost un creștin authentic, ceea ce rezultă din viața, ca și din opera sa. Poeziile, proza și publicistica sa sunt o mărturie în acest sens. Se poate însă vorbi și despre relația lui Eminescu cu teologia? Când zic teologie mă refer la știința teologiei, adică la un interes pe care l-ar fi arătat Eminescu cercetărilor teologice. La acest capitol opera lui literară nu ne poate ajuta, în schimb ne îmbie mărturii aproape neașteptate manuscrite constând din mii de pagini, unele investigate, altele cercetate și comentate, altele încă necunoscute”. (EMINESCU - Ortodoxia, Editura EIKON, 2003).

În 1871, în august, a fost organizată Marea Sărbătoare de la Putna, la care a participat și Eminescu împreună cu Slavici și unde Xenopol a ținut o importantă cuvântare. Această serbare era prilejuită cu ocazia împlinirii a 400 de ani de la zidirea Mănăstirii de către Ștefan. Serbarea trebuia să se țină în 1870 dar din cauza războiului franco-german a fost amânată cu un an. Scrisoarea către D. Brătianu din 3/15 august 1871 este un document însemnat pentru cunoașterea stadiului la care ajunsese Eminescu în dezvoltarea sa sufletească și intelc-

tuală. În perioada organizării serbării de la Putna Ion Slavici îi spunea că mulți se vor pune de-a curmezișul acțiunii. Însă Eminescu îi răspundea: „Dă fără milă în ei!” Cu această ocazie poetul a publicat un articol în Timpul în care spunea, printre altele, că Ștefan apărătorul Moldovei și al creștinătății este un sfânt al Bisericii noastre strămoșești. Prin noiembrie în același an un ziarist anonim scrie în publicația liberală Democratul, atacându-l pe Poet, spunând că „Domnul Eminescu ne-a obijnuit cu nebuniile sale publicate în Timpul. Cu ocaziunea sărbătorilor de la monastirea Putna acest domn a îndrăznit să-l numească sfânt pe Ștefan cel ce la mânia a tăiat capete.” După atâția ani, care dintre

cei doi, Eminescu și ziaristul de la Democratul, și-a exprimat nebunia? După cum se vede Mihai Eminescu, în această situație, a avut dreptate. Ștefan cel Mare și Sfânt a fost canonizat de către Biserica Ortodoxă Română. Sunt sigur că propunerea noastră ca Eminescu să fie canonizat, peste ani, v-a fi acceptată de Biserica Ortodoxă.

Prin opera și viața sa Eminescu a avut, totuși, o „...răsplată jertfei sale: cunoașterea. Acum el va afla că îngerul - simbol al desăvârșirii, al purității - nu este în iubită, ci tot în el; că el nu avea nevoie să se înalțe prin ea, ci ea, fiindă de lut, ar fi trebuit să năzuiască spre culmile spiritului pe care-l stăpânea el”. (Zoe Dumitrescu-Buşulenga) Sistemul gândirii poetice disimu-

lează realitatea, câtă vreme gândirea poetizantă numește o realitate.

Opera lui Eminescu este o chemare lansată, o invitație disimulată, o invitație disimulată, spre Întrebare, spre neliniște. Răspunsurile sunt un acum, cu sensul spre ceea ce va fi. Implicarea viitorului dă impresia pentru poet de a fi deja un stăpân virtual al unui timp viitor. Sensul spre Eternitate se împlinește astfel. Opera poetică și publicistica eminesciană trezește latențe spirituale. Ea se identifică uneori cu speranța, căci speranța este și ea o tensiune spirituală spre viitor. Opera lui Eminescu este o reaşezare de lumi. El este un ritm aparte în poezia modernă. El este propria sa poezie. Căci el este, veşnic, Poetul.

MANIFEST PENTRU SALVAREA CULTURII DE PRETUTINDENI

Ion DEACONEȘCU

Scriitorii participanți la cea de-a treia ediție a Festivalului Mondial de Poezie „Mihai Eminescu”, ediția a III-a, Craiova/România, 17-21 septembrie 2015, atrag atenția opiniei publice că, în ultimii ani, în plină globalizare generalizată, creația literară este supusă unor presiuni comerciale agresive, unei devalorizări a mesajului artistic în favoarea unor producții culturale mediocre, nesustenabile din punct de vedere al valorii și emoției.

Patrimoniul literar al fiecărei națiuni, ca și cel universal, trebuie să genereze un amplu dialog între creatori, ca și necesitatea imperioasă de a învăța să ne cunoaștem și să ne prețuim, într-o lume tot mai săracă în reflexe culturale și artistice.

Noi, scriitorii prezenți la cea de-a treia ediție a Festivalului Mondial de Poezie „Mihai Eminescu”, reuniți în Craiova, oraș candidat la titlul de „Capitală Culturală Europeană”, în 2021, ne

exprimăm speranța că guvernele, forțele politice, instituțiile culturale, administrațiile publice locale de pretutindeni își vor regândi strategiile de susținere permanentă și eficientă a unor proiecte culturale de anvergură, de finanțare a diverselor manifestări ce vizează promovarea literaturii, a artei, a educației prin cultură, a multilingvismului, pentru că poezia, în special, ca și cultura, în general, se constituie într-o soluție viabilă și reală de salvare a Ființei și a Umanității. Poetii nu sunt „oameni invizibili”, ei au o mare vizibilitate în fața contemporanilor, vocea lor este vizionară, când calmă, când reverberativă, un suflu simfonic ce implică întreaga viață și istorie.

Facem un apel către factorii culturali decizionali să acorde un sprijin financiar rezonabil uniunilor de creație, editorilor, organizațiilor artistice non-profit, în condițiile în care arta, cultura, educația au devenit tot mai periferice în multe țări ale lumii, siluite de nonvaloare, promiscuitate, pauperitate, corupție.

Poezia vincit omnia!

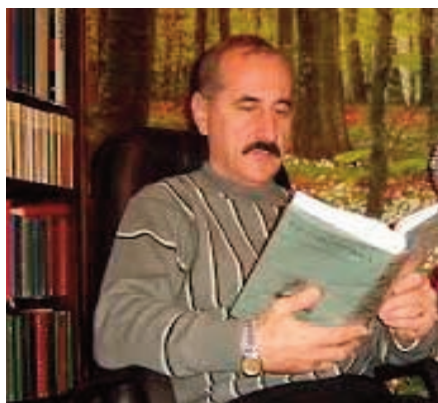
SINGUR, CONCEPT ÎN STUDIUL DE ANTROPOLOGIE A SINGURĂȚĂȚII

Motto:

Singurătatea este pentru spirit ceea ce hrana este pentru corp.

Seneca

Cuvinte cheie: singur, singular, Darwin, divin, gândire

Ștefan Lucian Mureșanu

1. Sensul singurătății și al deciziei singularității

Motto:

Singurătatea e soarta spiritelor superioare.

Arthur Schopenhauer

Nu știu dacă mai este cazul să definesc singurătatea atâta timp cât pașii m-au purtat spre o lume de unde singur mi-am cules amarul în lumina amnarului. Ar fi fost trist să-mi exprim năzuința în starea de melancolie, aceea că am adiat într-o lume de idei..., m-am ridicat ca un vlăstar în bătaia vântului puternic, cred că dinspre miazănoapte și, sunt convins, împins de valul speranței am ajuns spre miazăzi. Da, o spun cu aceeași cutezanță cu care atunci când am pus mâna pe condei cineva mi-a spus... scrie.

Să scrii, toți cei care au învățat alfabetul o pot face însă literatul, de care sufletul meu s-a apropiat, a scos din idei cuvintele imaginii imaginate și le-a făcut adevărate.

Adevărul este că în zi toți suntem singuri, numai spre înserat ne însoțește propria umbră peste tot, ea este singura care ne cunoaște în detaliu cine suntem: „Starea pe care o prezintă confuzul nu privește motilitatea, ci conștiința lui. Un om normal care doarme își trăiește visul într-o stare de cvasiimobilitate a corpului, cele câteva mișcări fiind în special ale ochilor; el poate vorbi despre visul său într-o povestire pe care și-o poate spune sieși sau altora, în timp ce confuzul trăiește o experiență ce se desfășoară parcă în afara lui, prin expresii psiho-motorii (atitudini, mișcări, pantomime, agitație etc.) și prin expresii verbale (el povestește pe măsură ce își trăiește propria experiență în comunicarea din cadrul examenului clinic). Așadar, la confuz delirul oniric se detașează de ipseitatea experienței somnului, dar se păstrează legături strânse și profunde cu experiența” (Ey, 1983:94). Avem o imaginație bogată și speranța că trăim în lume, o lume despre care nu știm nimic. De multe ori ne suntem proprii trădători. Ne demascăm pentru că ne este teamă de singurătate și, atunci, ne facem părtași pierderii de noi, de cei ce suntem atât de nevoiași în puterea păstrării eului. Am auzit clopotele bisericii bătând și am închis pentru un timp ochii. Pluteam și din mine am simțit cum s-a desprins cel ce sunt eu, omul! Am întrebat de multe ori, în singurătatea mea: Doamne, m-ai adus în pânțele mamei mele

să fiu om într-o lume care orbecăie după nimic și uite, plâng că într-o noapte au plecat amândoi și s-au dus, Doamne, și am rămas singur, doar eul meu.

Singur nu înseamnă singurătate, este o încercare a literatului de metamorfozare a sinelui în umbră. O altă lume față de cea pe care o cunoaște, pentru că el își creează lumea cu care conviețuiește cu voia sau fără voia semenilor lui. Arta lui este datul harului, este plinătatea gândurilor lui, așezământul întregirii sale.

Singur, literatului i se împlinesc ideile în imagini și le leagă cu Universul în universal. Pentru el, Pământul este un loc al trecerii, al dăruirii lumii acesteia prin tot ceea ce creează, a făuririi cuvântului în slova scrisului său cu care este legat de cei de sus. Lumina lui este lumina venită din înalt și viața lui este darul menit așezării lumii în imagini mărginite în paginile cărților sale.

Într-o zi, am pierdut din timpul teluric și eul meu s-a ridicat într-o altă lume față de cea pe care o trăiam și în care zilele mele se numărau în inversul sosirii. Când m-au luat de acasă, sunetul sirenei îmi deschidea drumul spre un alt drum, durerile îmi puseseră stăpânire pe întregul trup și gemeam cu o foarte mare greutate, era geamătul fibrilațiilor, al ștrangulării arterelor inimii și brusc... al infarctului. Greu am deschis ochii într-o lumină albă înconjurat de străini. Singur

pierdeam controlul timpului teluric, iar vorbele celor din jur îmi deveneau șoapte și șoaptele se pierdeau într-o singurătate pe care o trăiam în lumină. O lumină ce m-a condus dincolo de ceea ce știam, într-un întuneric unde un punct de lumină se întrezărea într-o îndepărtare a Universului și încerca parcă să se mărească cu fiecare înălțare a mea. Era atât de bine, într-o stare unde muzica siderală a nevăzutului îmi dădea posibilitatea să aud ceea ce pe Pământ nimeni nu aude, decât, într-un sens al vieții de cei evoluți spiritual. În această marcă spirituală, puținii ajunși din timpul teluric văd lumi și spun profanilor că nu suntem singuri, chiar dacă fugim de adevăr. Mi-am zărit timpul stând în loc, da, timpul este o imaginație a acțiunilor noastre, o distribuie a imaginilor care, de altfel, ele există și sunt demult, demult de tot în Univers. Acestea nu fac altceva decât să retrăiască în lumea telurică, în scurtul timp pe care ni-l imaginăm că îl trăim real aici. Cât de inconștient este profanul față de falsele imagini ale materialului care vor pieri odată cu trecerea lui în neființă. Pleacă oare cineva cu ceva de pe lumea aceasta. Zâmbesc..., nu am pus o întrebare, ci doar o constatare a inconștienței noastre. Din tot ce este material nu luăm cu noi decât imaginile plaiurilor și ideile evolute, tot ce este retrograd rămâne aici, pentru toți pierduții care vin și se duc, pentru că...: „în natură nimic nu se pierde, nimic nu se câștigă, ci totul se transformă dintr-o formă în alta”, afirma chimistul francez Lavoisier. Retrogradul sădește pomul cu frunzele în pământ și lasă rădăcinile la lumină, pentru că el nu știe și nu poate să prețuiască rodul: „În cosmogonii, conținutul îl formează devenirea lucrurilor, înainte de toate devenirea naturii, frământarea și lupta activităților ce se desfășoară în sânul ei, iar imaginația creatoare,

dorind să înfățișeze mai concret și mai bogat, în formă de fapte și evenimente ceea ce se întâmplă, personifică, mai vag ori mai conturat, forțele naturii ce se diferențiază în sfere și formații diferite și, simbolizând, le îmbracă în haina unor întâmplări și acțiuni omenești” (Hegel, 1979:228).

Singularitatea este rostul unicității, a acțiunii de întâmpinare a complexului atitudinal al lumilor, fapt de superioritate a ideilor omului evoluat în fața cazurilor lipsite de valoare ale celor obișnuite. Singularitatea, în cultură, este gestul rezervei de idei a omului singular, inițiat spre o lume a transpunerilor imaginilor imaginate care caută o singură formă de exprimare, arta ca dăruire, talentul ca expresie.

Numai când revii și te trezești înconjurat de irealul imaginilor reale ale timpului pământesc, atunci abia conștientizezi că nu aparții cu nimic rostului programat al materiei și a vieții telurice. Atunci, concretul devine imagine a imaginii imaginate, iar tu, un intrus într-o lume a poftelor materiale. Realul nu este o imagine, ci o imaginație a unor planuri ale timpului care a fost și care poate deveni oricând contemporan cu gândurile tale. Singur construiești aceste planuri pe care apoi, cu puterea minții, le dăruiești celor care trăiesc în absurd cu timpul ideilor tale. Literatul își urmează un timp al planurilor și călătorește între lumi paralele voii sale de a exista, un existent al încorporării în imagini virtuale a fiindului propriu. Cineva m-a întrebat odată ce înțeleg prin fiind. Însuși acest gerunziu, ca definiție a acestui mod verbal, ne sugerează timpul perpetuu. O acțiune care nu se știe niciodată când se va opri, însuși infinitul necreat și supus divinității pentru că însăși singurătatea este o stare de meditație profundă dăruită gânditorului de puterea divină.

Numai atunci starea literatului se unește continuu cu acțiunea de a crea arta ca pe o lumină îndreptată spre lumea telurică. Singur rămâne în nemurire prin harul pe care divinul i l-a dat de a crea imagini, în pagini de literatură, din irealul existențelor imaginației lui pe care le aduce în realul lumii în care există el însuși.

2. Creat și concret în conștientizarea realului

Când am deschis ochii, am înțeles că mi se mai dăruise o șansă de hotar, o structurare a vieții între ceea ce era real și ce pentru alții părea să fie ireal: „Ceea ce e aici adevărat despre întregul vieții se adevărește și pentru reprezentanții săi izolați: marile perioade de civilizație, popoarele, indivizii, capătă o fixitate în convingeri, o siguranță în mers, nu prin reflecții subtile și agitate, la spatele cărora s-ar putea adăposti și alte reflecții, ci printr-o coerență interioară a vieții lor și orânduirea ei în jurul unui centru dominant...// ... numai din acest punct de plecare viața se transformă pentru noi din viață pe jumătate în realitate deplină” (Eucken, 1916:108). Sensul a ceva este o explicație a existenței unui adevăr însă realitatea irealului este o grea încercare a explicării unei existențe pe care tu, ca formă materială, ai petrecut-o într-o lume imaterială: „Din dorul de a restaura congruența între concret și abstract se recurge la metafore plasticizante. Metafora plasticizantă ține, așadar, loc de concret în ordinea abstracțiunilor” ce rezultă „din existența în orizontul misterului și al revelației” (Blaga, 1937:42). Orice idee creată devine gândire în cuvinte și poate fi exprimată, deci o materie ce poate fi concretizată în timp și spațiu, un obiect ce își are un loc bine stabilit în ierarhia lucrurilor posibile. O idee devine un real în momentul în care o exprimi, se realizează acea secătuire a sistemului de imagini

ale imaginației, o pierdere a unei idei creează în interiorul gânditorului o panică a surprizei lanțului care îi menține stabilitatea în universul rostului lui existențial. Ideile creează binele și răul în același timp, este o scară a rostului existențial. După rău bine și după amândouă odată o sclipire a sensului vieții, care sensibilizează eul în singurătate. Singurătate nu înseamnă, în înțelesul profan, singur. Ea supune creierul unei gândiri și, atunci, apare meditația. Nici nu ai cum să fii singur când gândești pentru că ești deja prins în lumi ce-ți definesc eul prin meditație. Meditația este superioară gândirii, puțini meditează și pot percepe ideile atât de deslușit, încât să observe și să creeze. Divinitatea te alege din mulțimea creației sale, îți dă puterea de a crea prin har, prin duhul care sălăsluiește în inima ta. Este semnul blândeții și a evoluției în tot ceea ce vei ști, lumea supremă ce îți dăruiește puterea de a înțelege superioritatea înțelepciunii meditației, ca efort continuu al minții de a fi concret și cosmic. Tot ceea ce ne imaginăm este concret și real. Și veți întreba, cum poate fi așa? Simplu. Singularitatea este retragerea sinelui în știință, în cunoașterea adevărului, în concretul ireal pentru un timp a dobândirii capacității de a înțelege că, definind realul ca tot ceea ce este concret, ne pierdem identitatea onirică, a puterii de a vedea omul în evoluția lui în timp. Când planul nivelurilor de așteptare în evoluția și dezvoltarea omului este atins, nu înseamnă oare că așteptarea omului a fost în imaginar și s-a concretizat apoi în imagini reale? Cuvântul este idee și ideea este un joc nesfârșit al minții. Cine are har are și puterea de a crea frumosul real din imaginar. Frumosul este desăvârșitul, harul talentului de a scrie și a crea arta desăvârșită. Este iubirea de cuvinte pe care le alege din multitudinea ideilor lumilor universului, imaginile imaginațiilor dobândite în

lungul drum al gândirii lui profunde. Literatul se petrece singur și lumea lui este cu totul alta decât cea în care există ca formă materială. El se poate desprinde de trupul său material și poate călători în toate timpurile și lumile Universului, după care, cu informații detașate de existentul teluric să le exprime în cuvinte din idei ce de profani nu sunt înțelese: „...omogenitatea spațiului își are originea în voința ontologică de identitate, în dorința de a transcendențializa timpul și de-a eufemiza schimbarea într-o deplasare pură, care nici nu durează, nici nu afectează” (Durand, 1998:409). Când crează, literatul se pierde în timpul fără măsură, se metamorfozează din materie în idee și călătorește în lumea singurătății sale, căutând singularul care este parte a fericirii lui necreate. Revenit în lumea telurică, revarsă ideile în cuvinte pe care le așează, pentru nemurire, în pagini într-un rost al scrierii.

3. Singur în singurătatea lumii ideilor singulare

Motto:

Singurătatea e starea spirituală în care ne naștem, acea stare naturală și adevărată.

Mircea Eliade

Lumea profană joacă un rol imens în depoziționarea elevatului și în ducerea acestuia spre singurătate. Puținul gândirii lumii profane degradează în timp perfecțiunea, o distruge, creând prin nevoi nevoiași și o lume a neputinței observării adevărului. Singurătatea este un gest a două stări: socială și spirituală. Lipsa socialului induce și duce spre un potențial negândit individul la situația de înapoiere comportamentală a acestuia și a posibilităților exprimării neîngrădite a viciilor. Singur, elevatul nu creează singurătatea, ci înălțarea spirituală, descoperind adevărul adevărat al

ideilor minții prin gândire profundă, acea meditație nemărginită care poate înconjura Universul nestingerit de opreliști. Mulți dintre marii gânditori ai lumii s-au oprit asupra studiului singurătății ca stare socială, puțini dintre ei au stabilit că în singurătate se creează ideile singulare ce au condus lumea spre o spiritualitate săvârșită în conștientizare a menirii omului și lumii telurice. Este singura posibilitate a omului de a descoperii nevoia binelui în contra opoziției răului și a adevărului de neadevăr. Acolo, în lumea deosebită a elevatului, singurătatea nu se mărginește la material, la individul ca atare, ci la ideile care sunt infinite, pentru că el gândește și meditează spre sfera înaltă a dublei vieți a universului. Cât trăim suntem urmăriți de propria umbră care se întrezărește tot la lumină, însă obscură, o situație dublată a ceea ce nu vom mai fi când ne vom desprinde de trup. Substanța necreată se depărtează de corpul uman și se îndreaptă spre matricea ei din Univers, acolo de unde divinul a dirijat-o cu misiunea de a crea idei în lumea telurică: „Lumea s-a diferențiat: s-a diferențiat de sine și s-a împărțit în cele două lumi: în lumea neîntinse și în lumea devenită” (Mircea, 1980:83). Puțini sunt cei care creează idei și se hrănesc în viață, gândind lucid; acestea sunt mințile elevate conștiente de propria menire. Omenirea o putem defini ca pe o înfăptuire a realului minții, unde numeralul o (vocala o din conținut, nu aș accepta-o ca articol nehotărât) accede spre unicitatea a ceea ce rezultă în însăși rostirea cuvântului menirea. Bineînțeles că tot acest joc al exprimării în cuvinte, a tot ceea ce ar putea să însemne lumea, nu este altceva decât o forțare continuă a vederii imaginilor imaginate ale propriei noastre existențe telurice. Lumea nu trebuie să definească omenirea, care este cu totul altceva.

Omenirea este tot ceea ce poate să însemne omul ca produs al creației, pe când lumea (lumile) poate fi materială sau imaterială, ca rezultat al sinuoaselor paralele ale existenței regnurilor. Lumile se diferențiază de toată acțiunea conștientă de existență a omului ca o menire. Menirea este însăși definirea omului ca fiind, ca trecere a lui dintr-o formă într-alta, dintr-un component plin de viață, într-o stare de dezintegrare, după moarte. În afară de mărturia Domnului Iisus celelalte mărturii, de trecere din viață în moarte, prin repausul clinic, se dezbate științific și se expun ipoteze. Ipotezele nu sunt știință, doar păreri, divinitatea a fost singura care a demonstrat cum cuvântul înalță idei și prin gândire le materializează rostindu-le. Este singura posibilitate a materializării ideii prin cuvinte și acest rost este dat ca har elevatului. Cât de interesante sunt ipotezele când nu se suprapun contrazicerilor fără rost, când se înalță în imensul ireal și așteaptă, zeci, sute poate chiar mii de ani să găsească o rezolvare prin materializarea în concret. Ascultam, când abia începusem să întrezăresc zenitul, când anii mi se numărau proaspăt avântați în tumultul ucigător al fiindului teluric, basme. Minunate și fascinante personaje, pe care bunica mea mi le spunea seara, când mă urca pentru odihna binefăcătoare a

noptii. Trebuia să adorm fericit cu o lume străină în fapte de cea pe care începusem să o întrezăresc. Uriașii erau cei care locuiau Pământul în timpul în care bunica îmi povestea întâmplările. Pe atunci uriașii erau personaje de basm, un fantastic mi se spunea. Ei, timpul a dovedit că imaginile imaginației omului nu sunt întâmplătoare, sunt acțiuni reale pe care genetic ni le-am transmis și ni le-am păstrat în imaginea noastră existențială conștientă. Să mai reamintesc adevărul expus de Lavoisier privind natura fiindului? În 2005, la Cetățeni, au fost găsite două schelete uriașe ce atingeau măsuri în lungime între 5 și 7 metri! Coborând în timp, în anul 1985, lângă București, în Pantelimon, la săpăturile executate sub mănăstirea Negru Vodă, au fost scoase la iveală numai puțin de 20 de schelete, iar la Scăieni, în județul Buzău, au fost descoperite, în urma unor săpături la terasamente, două schelete uriașe, despre care autoritățile vremii au preferat să păstreze tăcerea, pentru că astfel erau obligați să declare că toate teoriile lui Darwin, ce susțin încă multe dintre interesele marilor puteri, au fost speculații grosolane aduse creației speciale a omului. Nu proveniți din maimuțe, ci elemente unice ale unui început fără sfârșit. Adevărații oameni de știință îl știu. De aceea, o spun și acum că nu mă

simt singur. Eu doar trăiesc pentru a-mi aduce aminte de propria cruce, iar crucea mea este scrisul. De multe ori tresar atins de adieri străine mediului teluric, iar universul, cu tot necunoscutul lui mi se deschide de multe ori când ochii îmi sunt închiși, când pleoapele îmi acoperă imaginile imaginilor imaginate ale lumilor îndepărtate și, totuși, atât de apropiate, încât mă șochează atingerea lor de trupul meu și de gândirea mea. Singurătatea este singularitatea singurului demers: puterea de a fi altul într-o lume ce este străină omenirii: „O adevărată lume nu e niciodată un simplu cadru, un gol neutru, încremenit în virtualitatea sa. Este lumea spiritului o astfel de lume? O putem descrie? Ne putem mișca organizat în teritoriul ei?” (Pleșu, 2003:175). Dacă ar fi fost așa totul ar fi dovedit un fără rost însă noi, trecătorii acestei dimensiuni complexe a vieții o bănuim, în fapt cei evoluți spiritual depășesc aceste dimensiuni și pătrund într-o sferă maximă a cunoașterii. Cunoșcând, vezi umplerea golurilor, nimicnicia care se destramă și intră în vidul distrugerii însă de tot acest fiind nu te poți depărta decât numai atunci când îți înțelegi cu adevărat menirea. Abia atunci ajungem să conștientizăm înțelesul cuvântului omenire ca fapt împlinit al creației și a sensului adevărat al vieții.

GÂNDURI REBELE (16) – LUMEA ÎN CARE TRĂIM

- Multe s-ar putea dregă în lume, de ne-am dregă pe noi înșine.
- Fațada lumii e frumoasă, dosul ei, o necuviință și un blestem.
- Mulți deștepti știu cum s-ar putea îndrepta lumea, puțini își pun osul la treabă.
- Trăim într-o lume plină de mizerii în care

căutăm poezia. Și, culmea, adesea o găsim.

• Cât de poliglot trebuie să fie Cel de Sus ca să priceapă toate bâiguielile pământenilor?

• Plăcerile costă totdeauna mai mult decât fac. Dar cine se uită la preț? Doar un... nătăflet.

- Evenimentul pe care-l aștepti cu nerăbdare are cea mai lungă cale.

- Lumea nu e așa cum o prezintă scepticii. E mult mai dezolantă.

- Ceea ce azi e nou, mâine-i vechi, poimâine... străvechi.

- Trecători în această lume de zgură, ne încărcăm, în loc de iubire, cu tone de ură.

- Locul cel mai sigur pe pământ este... sub pământ.

- Suntem înfometăți după adevăr, precum Adam și Eva fost-au după... măr.

- Văzută de sus, lumea pare un cor, ce cântă pe mii de voci, căci n-are dirijor.

Frumosul Natural și Frumosul Spiritual

Orice lucru frumos ne trezește involuntar încântarea simțurilor de fiecare dată când îl zărim. Cu atingerea diafană a impresiilor ce răsar prin contemplare, spiritul ni se trezește astfel la viață, iar întrebările primordiale apar iarăși în fața conștiinței mirate de miracolul existenței. Prin această atracție irezistibilă, adevărata artă, naturală sau creată de om, tinde să ne înobileze și să ne ofere șansa renașterii și a unui nou început. Oare nu încercăm acest gen de trăiri de fiecare dată când privim desfășurarea semeată a munților peste albastrul orizont al cerului sau când simțim adierea blândă a vântului ce ne înfioară în prag de seară când stăm pe malul mării?

Cu toate acestea, frumusețea universului este doar o reflectare parțială a trăsăturilor de un farmec insondabil ale Marelui Creator. De fapt, nu există vreo pată de culoare, vreo frântură de armonie sau vreun cuvânt de inspirație care să nu își aibe originea în veșnicia Sa. Și chiar dacă această legătură nu ni se pare evidentă de la început, printr-o contemplare atentă ea ne devine vizibilă asemenea unei intuiții călăuzitoare prin noianul de idei și impresii ce ne ascund adevărata natură a lucrurilor.

Printr-un joc cosmic în care se împletesc cele mai surprinzătoare forme, întreaga realitate ni se înfățișează ca o singură Operă ce are un singur Autor, în mare parte nevăzut personajelor pe care le-a plăsmuit în nesfârșita Sa imaginație. Cu toate acestea, El rămâne mereu prezent în derularea firului epic și prin întocmirea atentă a scenelor trecerii istoriei acestei lumi. Cu o fină intuiție, orice chip

vorbitor, dintre care facem și noi parte, poate totuși percepe existența Autorului și să o identifice uneori ca o fină mișcare din spatele decorurilor ce se schimbă mereu sau alteori ca o morală a evenimentelor ce tocmai au trecut. Și astfel, orice personaj al Poveștii Lumii poate lua parte la scrierea dramei în care se află înglobat în fascinantul joc al cunoașterii și ignoranței sub spectrul aparenței și ascunderii.

Printr-un proces tainic, în cel care devine autor în completarea mării Opere se petrece o unire miraculoasă dintre frumosul natural și cel spiritual. Acesta reprezintă statutul unui artist autentic ce își dedică puterile minții și trupului progresului creației originare prin asimilarea frumosului spiritual în natura sa constitutivă, ce ulterior se revărsă printr-o expresivitate de excepție în modelarea realității înconjurătoare. Indiferent de profesie, un astfel de artist ajunge să contribuie benefic și creativ la îmbogățirea tezaurul Naturii. Și poate, în evul în care trăim, mai mult decât oricând, avem nevoie de astfel de personaje-autor, care să pregătească următorul mare salt al umanității.

În sens invers, unirea dintre spiritual și natural este atins prin metamorfozarea marelui Autor în Personajul central al întregii Povești cosmice. Prin acest tulburător fapt istoric, încărcat de un dramatism extrem, se atinge apogeul derulării acțiunii. Întruparea Creatorului în substanța Eroului venit să salveze personajele din textura unei istorii cu sfârșit cataclismic generează punctul central de conexiune în care frumosul spiritual devine natural,

Octavian LUPU

asa cum prin personajele-autor frumosul natural se transformă într-unul spiritual.

Dar ce poate fi intuit prin frumosul natural? Nimic altceva decât înfățișarea de poveste a lumii în care ne aflăm ce încântă ochii, aduce farmec auzului, înalță atingerea, înmiresmează mirosul și înobilează gustul fiecărui personaj fie el om, animal sau vreo altă ființă. Frumosul natural se zămislește pe sine într-o prefacere continuă fără sfârșit urmând ritmurile ce i-au dat formă la începuturi și care îi sunt periodic amintite de sursa sa cosmică: frumosul spiritual. Prin aceasta înțelegem că tot ce subzistă natural reprezintă o întrupare a unui semn a cărui semnificație se cere descifrată prin deopotrivă lucrare a sentimentului și judecății.

Dar cum putem percepe frumosul spiritual? La ce anume se referă această stranie noțiune? Nu este greu să ne imaginăm acest frumos suprem decât ca un izvor al apei care curge, o sursă a oricărei forme de existență, o putere ce dinamizează mișcarea, o energie ce dă naștere materiei sau o idee ce se

află la originea exprimării. Așa cum enunțul se manifestă prin înșiruirea unor cuvinte anume alese în acest scop, frumosul spiritual se percepe prin distingerea treptelor tonale ale frumuseții naturale ce alcătuiesc un fel de alfabet de comunicare cosmică a unor principii cu valoare universală.

Astfel, frumusețea naturală se află nemijlocit sub incidența semnului, în timp ce frumusețea spiritului sub cea a semnificației. Prima se concentrează pe limbaj, dar cealaltă se află sub incidența mesajului expus artistic pe înțelesul emoției și rațiunii. Dar învățarea semnelor spectacolului naturii necesită o sensibilitate specială ce se dezvoltă printr-o atentă îndrumare a percepției către realitățile cu care intrăm în contact nemijlocit sau mediat. Această educare a simțurilor prin însușirea limbajului naturii se începe din zorii existenței terestre a fiecăruia dintre noi, când cu ochi de copil privim mirați spectacolul din jurul nostru și înregistrăm lipsiți de prejudecată lecții valoroase, pe care din nefericire le uităm mai târziu.

Dar toate aceste semne naturale vor genera note discordante și confuze în lipsa distingerii mesajului transmis prin ele. Este ca și cum am citi literele unui cuvânt

fără să îi percepem unitatea de conținut și să îi înțelegem semnificația. Trăind într-o lume percepută doar la nivel superficial, existența noastră devine săracă și lipsită de noimă, iar noi trecem străini și călători prin universul ce ne înconjoară. Privind doar la litere ce se înfățișează asemenea unor rune tainice scrise de o civilizație dispărută, rămânem lipsiți de sensibilitate față de frumusețea naturii. Închiși în cuburi ale ignoranței sau urcați în turnul suficienței de de sine, tot acest spectacol grandios ne apare lipsit de înțeles, iar sufletul ni se usucă din lipsa farmecului de care are nevoie pentru a se dezvolta.

De aceea, trebuie să ajungem cumva la acea artă de a citi mesajul înscris în Opera Universală și de a înțelege părțile sale componente pe măsură ce parcurgem prin trăire și contemplare matricea desfășurării sale în spațiu și timp. Însă de îndată ce distingem sensul cuvintelor cosmice, iar ulterior al îmbinării lor în cadrul mesajului etern, începem să ieșim din umbra Iluziei ce ne înfășoară simțurile și ne ascunde realitatea grandioasă în care ne găsim. Și astfel, devenim conștienți de Tărâmul Iluziei ce se manifestă prin ignorarea, voită sau nu, a

frumuseții naturii ce caută mereu să ne descopere înțelesurile adânci ale permanenței spiritului Marelui Autor. De fapt, prin toate acestea înțelegem că frumosul natural își are obârșia în cel spiritual, care la rândul său reprezintă reflectarea Marelui Autor aflat la originea frumuseții tuturor lucrurilor.

Iluzia ne răpește capacitatea de a ne bucura de viața pe care o trăim și de a rămâne ignorați la capitolul învățării alfabetului cosmic al existenței. Ea ne împiedică să vorbim limbajul universului și să ne însușim mesajul înscris în Marea Operă ale cărei personaje suntem. Descifrarea corectă a sensurilor înscrise în ea și citirea cu atenție a paginilor sale sunt deprinderi fundamentale în transformarea noastră ca artiști ce conlucrează armonios cu Marele Autor, fiindcă orice completare neconformă cu intenția Sa va fi în cele din urmă înlăturată. Și astfel, sub incidența mesajului Său pot fi înțelese și dezvoltate corect tot ceea ce denumim prin știință, religie sau artă, aceste trei fundamente ale conștiinței umane. Altfel, existența noastră efemeră rămâne lipsită de sens într-o lume înneacă în negura înșelătoare a Iluziei.

Florea TURIAȘ

Țara lui Eminescu

*Eminescu stă de strajă și-astăzi patriei natale
Luminând ca un Luceafăr din necunoscutul cer
Desfăcându-și peste codrii aripile de petale
Cu lumină din lumină și cu-un aer de mister...*

*Meditează-adânc Poetul sfâșiat de o durere
Pentru Țara-aceasta care se topește sângerând
Că-i condusă din afară și-i se-nalcă orice vrere
C-așa vor conducătorii – nu și oamenii de rând –*

*El vorbește națiunii dorind încă s-o convingă
Că iubirea pentru Țară este cel mai mare dor
Și nimic din lumea asta, steaua, n-ar putea să-i stingă
Și nici stălpul său de aur n-o să-l copere vreun nor*

*Lui, din nou, melancolia i se-așează ca o salbă
Parcă iar gândind să scrie versuri la Memento mori
A sa viață să rămână pură precum neaua albă
S-o topească-n poezie cum topesc, zăpezi, doar sorii...*

*Eminescu e trecutul și prezentul, viitorul
Poeziei de iubire pentru țară, pentru neam
Pentru tot ce-nseamnă timpul, visurile și amorul
Care dau lumină lumii ca un soare viu prin geam*

*El stă așezat pe tronul „într-o lume fără umbră”
Să vegheze limba scumpă a acestui brav popor
C-a lucrat a ei grădină și când vremea era sumbră
Să o lase ca tezaur neamului nemuritor*

Poezie

de mână cu Iona

de mână cu Iona
cine are ochi, să vadă:
ca o gură căscată va fi învierea când
va fi,
ca o spaimă tencuită-n pereți.
aerul de acum e doar liniștea dinaintea
furtunii,
mâna care iese din zid.
peste toate va veni o noapte cumplită.
prin întuneric, pasul meu poticnit
drumul spre casă nu-l va cunoaște.
voi arunca năvoadele-n larg.
curate ca lacrima le voi scoate din apa
trupului meu.
sfârșită mă voi închina întru
limpezire.
peștele mă va-nghiți, dar nu ca pe
Iona.
în pântecul său mă voi naște, aceeași
mereu,
capul șarpelui să-l strivesc.
Dumnezeu mă iubește.
numai din dragoste poți fi înghițit de
un pește.

femeia din zid

aici e zidul meu. dincolo de el nu se
trece.
nu-ntinde mâinile, pleoapele să-mi
acoperi!
va veni ziua când palmele se vor usca
de partea obrazului pălmuit.
cinci degete, și ele uscate, vor scăpa
creionul din mână.
la ușa mea ai să bați pentru o bucată
de pâine,
dar inima mea îmbătrânită
de tine milă nu va avea.
cu pumnii ai lovit în ceea ce sunt,
până ce țeasta ți s-a despicat
și n-a mai rămas picătură de sânge.
adevărat îți spun ție, cel cu pumnul de

fier:

acesta e zidul meu. dincolo nu se trece.
eu sunt Minerva, femeia din zid.

celui ce cu pietre aruncă în mine

nu mă judeca după vorbe!
tu nu știi cât de singură sunt în fața
multimii,
cum îmi curge sângele în obraji
după o ploaie de vară.
cine ești tu, piatra să o arunci?
numai Dumnezeu ține pietre în mână.
aplecă-te deasupra mea,
să-mi simți pulsul de întâie născută!
să simți trupul meu cum îți trece prin
carne!
să te trezești frăgezit,
cum după multe pahare cu vin.
cu durere de cap. cu iubire de oameni.
te iert.

peniță pe table de piatră

războiul acesta nu e al meu.
nu sunt femeia din spatele lui.
n-am pus cununi învingătorilor
și nici învinșilor nu le-am tăiat capul
departe de casele lor.
la porți îi așteaptă neveste cu prunci
și salcâmi în care fagurii gem de prea
multă miere.
cum își vor linge degetele pătate cu
sânge,
gustând din bunătatea lui Dumnezeu!
el n-a fost niciodată soldat,
cum nici eu nu am fost
aceea care i-a răsucit gâtul spre coapsa
femeii.
s-a umplut pământul de eve,
de sâni lor crescuți în pocăluri de aur.
ostașii și-au lăsat casele,
împreunându-se cu ele pe pământul lui
Moise.

Armina Flavia Adam

au urcat pe munte, au spart tablele
și au scris alte legi.
Dumnezeu nu le-a vorbit într-o limbă
de foc,
nici potopul nu și-a trimis,
să stârpească gustul de șarpe.
Dumnezeu nu s-a făcut om.
eu nu m-am făcut Dumnezeu.
cum se face că împărțim aceeași
peniță?

în umbra ta

cresc apele, Doamne, mă acoperă,
tot mai încete mi-s orele,
zilele numărate,
e puțin probabil să mor de tristețe –
ochii mei n-ar fi ochi
dacă nu ar privi prin lentile,
sunt aici, în umbră de șarpe născută,
îți locuiesc deșertul cu trupul meu de
femeie,
te răstignesc în mine și îți aștept
învierea,
iată, mă sting cum o turmă pe creste,
inevitabil voi aluneca într-o moarte
mai blândă,
lacrima mea să își mistuie dorul
în liniștea pietrei.

PENTRU ETERNITATE

Spune, zicala francofonilor că „partir, c'est mourir un peu”. Eu încep să cred că e valabilă și reciprocă. „Venir, c'est naître un peu”. De ce nu? Este, mai ales pentru noi, românii plecați din țară, noi cei care obișnuim să venim în România prin vacanțe așa cum în copilărie mergeam vara la bunici. Nu e obligatoriu ca incursiunile în trecut să provoace remușcări și lacrimi.

Atunci când nu mai ești sigur dacă satul în sine, ca localitate, mai există, e nevoie de multă imaginație pentru a mai crede că acolo se depozitează „eternitățile noastre cumulate”. Dar iată că vara aceasta m-a catapultat exact în acel tablou rural neverosimil despre care credeam că ar fi dispărut demult. În concediul anual din România m-am încumetat de data aceasta să vizitez satul bunicilor, un loc despre care nici nu mai eram sigură dacă a fost cu adevărat.

Veșnicia, cea care în dulcea viziune a lui Lucian Blaga s-ar fi născut la sat, nu e întotdeauna

aceeași. Puțin rest rămâne dintr-o „eternitate” confundată cu ceva care s-ar putea declina la plural. O eternitate, două eternități? A mea, a ta, a noastră?

Auzisem că-n localitatea uitată de lume casele se dărăpănează și oamenii se prăpădesc, așa că m-am așteptat să nu mai întâlnesc decât o mână de bătrâni însingurați și câteva gospodării pustiite. Nu numai că nu mi s-au adevărat temerile, ba dimpotrivă, am fost chiar surprinsă de puținul cu care s-a schimbat între timp peisajul pe care nu-l mai văzusem din copilărie. Chiar dacă n-am conștientizat până acum, mi-a lipsit ceva.

N-a fost nevoie de multe cuvinte pentru a dibui cărările demult știute, intrarea în „Gura Hudiții”, poteca spre biserica din deal, piatra sub care păstram cheia de la «casa dinaintre» sau lanțul care ține porticul închis, ca să nu intre nepoftită ciurda de „ghibole”. Au reînviat fantasmagoric fizionomii uitate, ale unor oameni care șed pe băncile de pe la porți, dând cumpănit binețe, coborâți parcă dintr-un film alb-negru. Firește, mulți au dispărut, dar sunt și destui nou-veniți, cu gospodării așezate, căruțe, animale domestice și chiar și copii de școală, care nu sunt doar în vacanță la bunici.

Chipurile țăranilor din satul bunicii le-am recunoscut imediat, poate pentru că ei au fost primii pe care ochii mei de prunc i-a văzut la în viață. Sau poate că realmente ei nu s-au schimbat prea mult, încremeniți în făgașul unei vieți

egale, constanți în straietele lor sobre, tipice românești.

«Nă-i fi tu copila ai mică a lui Ditu lui Ionu' lui Ion Niculii?» - mă-ntreabă un vecin cu privirea sfredelitoare, pe care mi-l amintesc de la sapă, de la locul nostru din „râpă”. În întrebarea sa, Gustinul Melentii – așa se numește săteanul cu pricina - mi-a pomenit fără dificultate strămoșii până la a treia generație. Îmi vine să-i pup mâna și să-i răspund cu «onoarea e de partea mea». Și mă simt ca la decernarea premiilor Oscar...

Pe drumul spre „tânărög”, o femeie cu „șurță” se repede entuziasmată spre mama, exclamând: «Getuțo, mai știi tu când erai fată de măritat și m-ai cântat pe mine mireasă?». Mi-am închipuit un fel domnișoară de onoare, într-o formă arhaică: mama, o mândră renumită pe atunci, floare printre tinerele învățătoare, cu voce de privighetoare (pe are eu nu o am; nu chiar totul se „reciclează” în viață).

Renuma și nume; multe din numele de aici sunt neobișnuite: Candit (cu „t”, nu ca personajul din Voltaire), Sanvina, Susana (cu „s”!), Amalia, Samoilă, Aurente, Laurean. Sună de parcă le-ar fi inversat cineva literele. De unde or fi venit ele?

Trecând pe lângă căminul cultural am dat de magazinul sătesc. „Boldă”, acum închisă, mirosea pe vremuri a boboroanțe și a petrol de lampă. Stă pustie, ca și sediul „Colectivei” care a acrit multe inimi de țărani, împingându-i spre colectivizarea forțată. Nici localul în care crășmarul Ilarie servea rachie

creierelor înfierbântate nu mai e în folosință. Aflu că sătucul neînsemnat a fost unul din cele mai temute cuiburi legionare.

Și mai aflu că bunicul bunicului meu a fost cel dintâi român împroprietărit de groful ungur, în semn de recunoaștere a meritelor față de familia latifundiarilor. Abia acum înțeleg de ce Moșu' a murit neîmpăcat, după ce a renunțat în favoarea „proprietății întregului popor” la tot ce agonisise. Mie de ce nu mi-a spus nimeni mai dinainte toate astea? Pentru că nu era bine pentru mine, bănuiesc.

Cât de anevoioasă și istovitoare trebuie să fi fost transformarea tatălui meu din tânăr intelectual de pe sate, care visa la drepturi egale pentru toți, în înverșunat oponent al regimului comunist, pe care securiștii îl amenințau cu eliminarea de la facultate a fiicelor sale?! Cum de i s-a întâmplat asta tocmai lui, el care în tinerețe a săpat cu elan și entuziasm la șantierul de tineret pentru conducta de gaz metan Agnita-Botorca?!

Satul are Poștă, Telefoane, Vulcanizare și multe case în renovare. Didactic, cloștile răcăie

pământul, înconjurat de puii pestriți care le imită vioi. Căinii latră, caii fornăie, pisicii aleargă sprinteni, cumpenele de pe la fântâni scârțâie, clopotele bat, e viață peste tot. Și zgomot. Belșug nu este, dar e forfotă. Iar nouă parcă ne-a mai venit inima la loc.

Și iar mă duce gândul la eternitate, așa cum se vede ea dinspre sat. Sau mai bine zis dinspre dealul Bendorfului (oh pardon: Benești!), locul din care se poate arunca o ultimă privire înapoi. O zicală din familia noastră amintește de un frate de-al bunicului, care, la emigrarea în America ar fi oprit carul în vârful dealului, aruncând o ultimă privire peste așezarea natală. Cu obidă stăpânită se pare că ar fi strigat: „No satule, zece ani de luna lui mai poți să stai, până oi apuca tu să mă mai vezi o dată”. Stă satul și astăzi, ca pe atunci. Unde era să se ducă?

Mai lipsesc ceva ani buni până se vor fi adunat lunile lui florar pentru deceniul de absență promis de strămoșul meu, la fel de emigrant ca și mine. Pentru că numai o lună pe an se numără, luna mai, nu s-au scurs încă cei o sută douăzeci de ani

necesari. Mă tem însă că satul nu s-ar lăsa impresionat nici cu atât. Poate că tot Blaga avea dreptate: din perspectiva satului, eternitatea e pur și simplu mai încăpătoare...

Mi-a rămas întipărită în minte imaginea a unei cruci la margine de drum, văzută din mersul mașinii, undeva pe-o vale din Podișul Transilvaniei. Flancată de două buchete de flori, se desena albă pe fond verde, în fața unui lan de porumb. Sună funebru, dar realmente avea o poziție demnă de invidiat. Atârnată de « gâtul » crucii, o ghirlandă din flori de câmp amintea de ritualurile de bun venit de prin arhipelagurile de la tropice: „Bun venit în eternitate!”

De n-ar fi îndoiala. Oare ce-o fi dincolo? Dincolo de dealul Bendorfului, dincolo de ocean, dincolo de veșnicie?

Să nu uit să-mi pun în bagaj o plasă de virgule când plec iar din țară! Îmi trebuie ca să pun accentele și tremele pe sub caracterele românești, la ț-urile de sub „țuică” sau „țară” și pentru „ă” de la „acasă”. Oriunde se întâmplă să fie casa mea.

Obosit după o noapte

*Obosit după o noapte
lungă de coșmaruri.
Obosit de o caldură infernală,
am intrat într-o casă mare
cu multă umbră și răcoare.
M-am așezat pe o bancă
să mă odihnesc și
am ațipit cu capul
sprijinit în palme.
Când m-am trezit, cineva
mă scutura de umeri, strigându-mi:
- Nenorocitul, ai intrat aici să spurci casa Domnului?!
- Nu ți-e rușine?
- Ieși afară!
Și alte lucruri îmi spunea
acel om pe care nici nu-l cunoșteam.
Am ieșit cerându-mi iertare,
neștiind că am intrat
într-o casă străină.*

*Era ușa larg deschisă ...
Afară, ridicându-mi privirea
am văzut o cruce mare
și un clopot care
acopereau Soarele.
Pleoape, aproape ochi*

Pleoape, aproape ochi

*Pleoape,
aproape ochi
aproape ochi deschiși.
Pleoape,
zvâcniri de fericire
zvâcniri de groază.
Pleoape
uitate întredeschise.
Bariere între
a fi și
a nu mai fi.*

DIALOG FLUVIU CU „BĂTRÂNUL SCRITOR” CORNELIU LEU

George ROCA: Distinse domn Corneliu Leu, vă știu de foarte mulți ani ca scriitor, editor, promotor cultural, critic literar, analist politic, realizator și producător de film... încă de pe vremea dinaintea de 1989, când erați directorul Casei de Filme Nr. 4 și scriați romane istorice. După câțiva ani de la această dată, eu i-am numit „mai dormanți”, v-ați facut reapariția vertiginos și plin de har și dar pe scena scrisului românesc.

Corneliu LEU: Vreau, nu vreau, trebuie să corectez titlul Domniei Tale. Din păcate, astăzi sunt „bătrânul scriitor”. Și chiar aș vrea să ne concentrăm privirea pe acest aspect fără să fiu flatat cu alte atribute. Mă consider un profesionist al scrisului și mă concentrez pe beletristică și publicistică. Că le fac pe hârtie, că le fac pe peliculă, că le fac prin viu grai convocând adunări, dezbateri publice, alte acțiuni culturale, că o fac, iată, în ultima vreme pe internet, astea sunt modalități de exprimare, dar nu depășiri ale domeniului meu. Dacă, din ele rezultă idei care fac paleta mai largă, cu atât mai bine. Dar nu înseamnă că mi-aș permite să încalc meritele altor profesii și calificarea celor care s-au străduit, ca și mine, să cultive cum trebuie domeniul lor. Celelalte lucruri despre care vorbim: editor sau redactor, sau producător de filme, de emisiuni tv., de spectacole, de inițiative culturale publice (pentru că și acolo tot „producător” trebuie să fii, adică să produci ceva dacă ești om de inițiativă, și nu să controlezi doar, cum fac, din păcate, funcționarii publici) constituie numai profesii de rezervă, pe care le-am învățat cinstiți cu aspectele lor

manageriale și de competență artistică în domeniu, tocmai pentru a mi-o putea practica mai bine pe cea ce o consider unica importantă. Este, de fapt, vorba de a ști să investești tu, sau să administrezi banii altora în scop cultural; să vii cu inițiativa care este ca și talentul: o ai sau n-o ai. Comunismul ar fi vrut mai mult să n-o avem, ca să ne lăsăm conduși. Tocmai de asta, noi trebuie să ne învățăm să o avem. Dar chiar și în inițiative secundare, pornite cu scopul de a ne netezi calea spre cea principală, trebuie să abordăm lucrurile numai și numai profesionist. Cu cât faci mai bine și mai exact aceste lucruri întemeiate pe profesie, cu atât stabilești o bază mai temeinică pentru actul de cultură și de creație spre care aspiři.

George ROCA: Da, să trăiți... așa voi face! Voi modifica titlul, adăugând singtama „bătrânul scriitor” dorită de dumneavoastră, dar numai după ce vom termina definitiv acest dialog! Oare îl vom termina vreodată? Sunt atâtea materiale de prelucrat, atât de multe de spus despre activitatea dumneavoastră! Și... „Tempus Fugit”! Revenind la răspunsul anterior pot să „declar” că sunteți un „multilateral”... un om bun la toate cele!

Corneliu LEU: Numai semidictismul te îndeamnă să-ți depășești domeniul și să fii bun la toate ca o femeie de serviciu!... (Nota bene: în cazul nostru, aș fi putut spune și „ca un politician”). Bunul simț și înțelegerea culturală a lucrurilor ne obligă să ne concentrăm pe ce ne simțim mai pregătiți. Cel mai penibil în viața literară actuală este labilitatea cu care diletanții dornici de glorie țopăie de la poezie la proză și, neapărat, la critică fiindcă de acolo ies laudele. Mi-e jenă când văd aceeași semnătură sub o poezie mediocră iar, apoi, luându-și permisiunea să scrie un articol critic despre poezia altuia. Sau, mai ales un articol laudativ la care vezi imediat dedesubtul: semnatarul așteaptă la rândul său un articol laudativ din partea celui pe care-l laudă. Cu asemenea năravuri, nu ne situăm pe domeniul literaturii, ci al cenaclismului amatoristic sau, cel mult, al unor găști care scriu și se analizează în suc propriu. E o stare ridicolă, subculturală, fiindcă nimeni nu-i ia în serios în afară de ei între ei, sfidând triumghiul clasic: autor – critic specializat – cititor. Și nu același grup de persoane țopăind laolaltă pe toate laturile triumghiului! Așa că, dă-mi voie să-ți spun: Când mi-ai înșirat atributele alea toate, m-am și simțit înfundat în categoria acestor nedefiniți care încearcă de toate numai și numai ca să-și vadă publicat numele după care se alege praful.

George ROCA: Distinse interlocutor, nu e chiar așa!

Simt eu că doriți să fiți modest! Aveți o mulțime de atribute (pozitive! Sic!). Și nu vă descânt sau perii - ci așa scrie despre dumneavoastră prin cărți sau pe internet. Este suficient să cauți pe motorul de căutare „Google” numele „Corneliu Leu” și vor ieși la iveală acele atribute pozitive, calități, aptitudini, chiar și meserii... Eu v-am pus sub lupă înainte de a începe interviul nostru. În general îmi place să tai firu'n patru!

Corneliu LEU: Vezi cum pun eu problema?... Iar dumneata, dacă ai auzit că eu, cetățenește, aștern în scris câte o problemă de principiu sau, colegial, schițez portretul vreunui confrate sau scriu o vorbă bună întâmpinând o carte, mă și faci mare critic, sau mare analist! Păi, ehe, să fii cu adevărat „analist” e o imensă problemă de cultură, de acumulare și sistemică și sistematică, ce nu are nimic de a face cu palavragii din talk-showuri; cât, despre un adevărat critic literar, se naște și se formează cu adevărat atât de greu, încât nici nu văd să-ți pot cita vreun nume de la Călinescu încoace!

George ROCA: Nu am zis „mare critic” ci doar „critic” (literar desigur!). Și argumentez cu faptul că v-am citit destul de multe materiale de critică...

Corneliu LEU: Critice, desigur! De critică literară, niciodată. Scriitorul adevărat trebuie să-și păstreze demnitatea și să nu se preteze niciodată la așa ceva, numai pentru că știe să alcătuiască fraze. Acesta-i diletantism, iar critica literară adevărată e o meserie cu criteriile ei! Bine înțeles, există genul de „condeieri la de toate”, dar în gazetărie, nu în literatură; gazetăria e o treabă obligată cotidian la superficialitate, în vreme ce literatura presupune profunzime de gândire artistică și aprofundare continuă a acesteia, ceea ce gazetăria nu are nici măcar timpul material să o facă.

George ROCA: Atunci, mai bine să revenim la acei „ani dormanți”. Unde ai fost „plecat” o perioadă?

Corneliu LEU: Despre „anii dormanți” pot spune, jur, că nu mi i-am permis tocmai din panica ce mă cuprinsese în 1989. Eram panicat că ajunsesem la libertate prea târziu ca vârstă și nu voi mai reuși să fac tot ce aș fi dorit. M-am împrumutat cumpărând imediat o tiparniță cu care n-am făcut afaceri editoriale ci am trăit satisfacția de a trimite direct la tipar ceea ce, înainte, nu puteam trimite decât la cenzură. La ea am publicat și răspândit poezie religioasă pentru școlari, am făcut broșuri prin care-i informam pe țărani români cum a evoluat agricultura occidentală câtă vreme ei au fost ținuti în minciuna colhozului, am propagat filosofia personalistă, a respectului pentru persoana umană care fusese înjosită sub comunism, mi-am editat cum am vrut eu (și l-am dat sigilat spre editare) romanul interzis despre Sfântul Apostol Pavel, iar când am intrat în posesia dosarelor de securitate ale celor doi din familia mea condamnați la moarte ca apărători ai Bisericii Ortodoxe de asaltul bolșevic, am publicat „Cartea episcopilor cruciați”...

George ROCA: Am înțeles acum. Dumneavoastră ați transformat literatura într-un obiect de manufactură.

Corneliu LEU: În sensul de „făcând totul cu mâna

mea”, da. Cred că orice scriitor preferă asta, în loc de a i se amesteca în operă mâinile murdare ale altora! Dar asta nu înseamnă literatura manufacturieră, despre care mi-am spus părerea și mai sus!

George ROCA: Voiam să spun că... în aceea „tiparniță” ai ascuns acei „ani dormanți”?

Corneliu LEU: Da, s-ar putea să pară niște „ani dormanți”, fiindcă nu m-am amestecat nici în presa și nici în politica de scandal, n-am fost prezent nici în coteriile literare, dar am publicat cărți în fiecare an. Am pus accentul în literatură pe marea tradiție a ortodoxismului din perioada interbelică, iar în educația civică pe dezvoltarea ideilor de „Inițiativă” și de „Democrație Locală”, care puteau salva societatea, tocmai fiindcă aveam toate acestea de construit. Până am ajuns a organiza anual „Consfătuirea Națională a Intellectualilor de la Sate” care a devenit mai apoi o „Mișcare pentru Progresul Satului Românesc”, așa cum inițiasse în vremuri normale - creștinești, unchiul meu, episcopul martir Grigorie Leu, care a și plătit cu viața pentru aceasta. E drept că nici nu m-am ferit de greutăți sau atacuri. Satiră politică am scris tot timpul prin „Cabaretul politic” și rubrica „În gura leului”.

George ROCA: Ai inițiat, condus (și conduceți în continuare!) câteva reviste literare foarte cunoscute precum „Albina românească”, „Port@Leu” și altele. Puteți să faceți cunoscut motivația dumneavoastră în conceperea unor astfel de publicații?

Corneliu LEU: Cred că rezultă destule explicații din cele spuse mai înainte. Despre „Albina românească” și începuturile presei românești am publicat o întreagă carte (de fapt, v-aș putea oferi ca o addenda de final al acestei discuții, cronologia bibliografică a cărților și actelor mele publice care poate ilustra mai bine perseverența în a păstra o linie dreaptă de preocupări), o carte care descrie caracterul strict patriotic și de afirmare națională al începuturilor cuvântului tipărit și apariției de periodice în limba română. M-am simțit dator să le continui tocmai prin această

străveche revistă care, iată, dăinuie prin veacuri; și m-a ajutat Dumnezeu să-i adaug seria editată de mine în deceniile în care s-a revenit la libertatea tiparului. Prin ea, în afara suplimentelor cu literatură (care mi-am propus întotdeauna să fie profesionistă și de calitate) am slujit în permanență trei idei magistrale pentru afirmarea noastră: 1. Emanciparea satului românesc și a familiei țăranului român ca temei pentru progresul întregii societăți; 2. Slujirea limbii române ca element de unitate națională oriunde ne-am afla și cultivarea solidarității românești prin cultura pe care o exprimă limba noastră și 3. Ideea politică a egalității de șanse pentru toți copiii familiilor de români, realizată prin Bunul Comun Național de care trebuie să beneficieze în mod egal fiecare familie.

„Albina românească” apare și pe hârtie și electronic, păstrându-și formatul clasic provenit de la zațul tiparului. Pentru a veni în întâmpinarea modalităților noi de comunicare mediatică pe care le oferă internetul, adică a nu fi robul coloanelor și paginii fixe din gazetăria clasică, am conceput, fondat și editat revista electronică „Port@Leu” gândită special pentru acest gen de comunicare și chiar propunându-și să experimenteze neconținut inventivitățile tehnice pe care le oferă virtualul și chiar impactul lor asupra modalităților de exprimare artistică. Tematic, ea este asemănătoare „Albina românească” subintitulându-se „Periodic pentru promovarea culturii și inițiativelor de dezvoltare”, dar beneficiază atât de lejeritatea postării virtuale cât și de avantajele exprimării electronice, stimulând căutările de viitor ale artelor, inclusiv cea a graficii electronice în care Domnia Ta ești maestru. Am inițiat o pagină special dedicată unor producții semnificative în acest sens. Aici se publică orice se inovează prin internet sau inovează internetul: de la linkuri spre oferte de genul „YouTube” la exprimarea prin slide-show-uri cum numai conjugarea virtuală a artelor poate oferi și până la folclorul internetului, care devine din ce în ce mai bogat în originalitatea lui.

Suntem deschiși la orice dezbateri și orice căutare în domeniu, care poate fi pusă la modul modern în slujba răspândirii culturii și a înfloririi artelor. Iar eu mai cred și că, această corespondență rapidă între oameni care au de comunicat idei, fie de tipul „messenger”, fie de tipul „blog”, fie de tipul „revista electronică” va renova și va readuce în primul plan al comunicării „genul epistolar” al literaturii eseistice, lângă a cărui specie fosilă a corespondențelor care făceau drumuri de săptămâni (depășind prin asta perioada istoricește pragmatic-subintelectuală a comunicării telefonice și telegrafice care a sufocat plăcerea de a scrie lejer și relaxat), va intra în scenă specia nouă, electronică, a comunicării în timp real, stimulând din nou eleganța limbajului și subtilitatea tratării ideilor. Nu e vorba de limbajul criptic de astăzi cu care se grabesc unii bloghiști sau messengeriști. „Perlele” lor, care uneori ne îngrozesc, aparțin, cum am spus, maltratării comunicării prin limbaj telegrafic. Vor ajunge însă, tot mai mulți oameni cu har să

descopere ce șanse le dă internetul pentru a dezvolta o pasiune coerentă a exprimării ideilor, reevaluând ceea ce, la vremea respectivă, a făcut din stilul epistolar o artă. Iar noi, ca oameni de artă, nu trebuie să lăsăm internetul să tehnicizeze și mai mult viața, ci să-i cultivăm acele atribute prin care poate îmbogăți artistic spiritualitatea.

Iar, pentru că ajungem din nou la aceste arte pe care, subliniez - le vreau cât mai depărtate de amatorism, diletantism și veleitarism lipsit de talent sau chemare - anunț în pregătire o nouă revistă, de data asta numai de beletristică, intitulată „Revista Scriitoarelor și Scriitorilor Români”. Titlul este preluat de la cunoscuta publicație interbelică întrunind semnături de adevărați profesioniști ai scrisului, tocmai pentru a sublinia și în vremea noastră profesionalismul necesar în practicarea literaturii și delimitarea lui de diletantismul pe care nici nu-l respingem, nici nu-l îngrădim, dar îi impunem să stea la locul lui în spectrul cultural. Loc bine definit, util, rentabil și chiar demn de respectat ca atare, adică dacă-și păstrează proporțiile la nivelul aspirațiilor modeste care-l caracterizează.

George ROCA: Cam cum ați defini aceste discuții critice pe seama literaturii amatiste-decăzute și a artei kitsch? Pictura de gang ne sufocă pe zi ce trece... Trăiască Victoraș-Pictoraș și importul de „produse kitai” care ne invadează!

Corneliu LEU: Definirea nu e simplă și, mai ales pentru a nu aluneca în exagerări sau elitisme, presupune o discuție atentă, pentru care am inițiat o dezbateri la care, tocmai pentru a-ți dezvolta punctul de vedere din întrebarea dinainte, punct de vedere la care subscriu total, te rog să participi. M-aș rezuma doar la un exemplu din pictură: pictura de gang este repudiată de pictura academică pentru că îi lipsește tot ce se învață la academia de belle arte. Pictorul amator bâjbâie cu culorile pe care n-a învățat să le amestece ca la carte, nici să cunoască raporturile dintre pigment și solvent; idem cu anatomia, cu perspectiva, cu lumina și umbra, cu importanța proporțiilor sau a contrastelor, cu tehnicile ajutoare, cu simbolistica inventivității artistice sau cu istoricul cultivării prin meșteșug a tuturor artelor; precum și cu tot ce se mai deprinde prin școlire.

Pictorul de gang muncește de dimineața până seara, dar le plesnește așa cum a tras cu ochiul și-i recunoști nuanțele nereușite de la o poștă. Totuși, de ce muncește? Fiindcă cerbii lui maro prin frunziș verde la izvorul albăstriu, țigăncile lui cu trandafir roșu între sâni albi și țigara albă între buzele roșii, răpirile din serai, peisajele cu cerul ca o halva, naturile moarte cu pește și fructe, etc. își au clientela lor. O clientelă de gang, ca și pictura respectivă, chiar dacă gangurile au fost înlocuite astăzi cu holuri de hoteluri pretențioase, după cum a parvenit clientela respectivă prin emulația subintelectuală a societății de consum și, așa cum vrea haine de firmă, vrea și rame mai scumpe; dar, în ramă, își face gustul tot cu gangul la nivelul căruia se află ca gândire. Intrați în mari hoteluri și veți vedea ce expun

shopurile lor. Nu pentru că hotelierii n-ar avea gust, ci pentru că parveniților cu bani asta le place și asta se vinde!

Între aceste două categorii: academia și gangul, există însă novatorii, rebelii, moderniștii, cei care duc inovația până la exagerare și căutările până la descoperirea altui univers estetic. Nici pe aceștia academiștii nu-i agreează sau nu-i înțeleg. Dar și ei se fereșc ca naiba de tămâie de cei din gang, tocmai pentru că au o formație temeinică și s-au școlit bine înainte de a inova. Ei înseamnă mai mult decât academiștii, tocmai pentru că pot face tot ce fac aceia și încă ceva în plus! Chiar când societatea nu-i încurajează, ei nu recurg la gang. Expun în aer liber, inventează tot felul de hapeninguri, se asociază și fac un „salon al refuzaților” și se tot cern într-un asemenea ciur, unii căzând în tranșee alții perseverând până când, învingătorul dintre ei ajunge a avea un preț chiar mai mare decât al academiștilor. Să nu uităm că avangardismul nostru, astăzi la impresionate cote la Casa de licitație Sotheby's, a pornit de la „Lăptăria lui Enache”, unde bietul iaurgiu îi găzduia numai pentru că și fiu-său (Gheorghe Dinu) se țicnise scriind poezie sub superbul pseudonim St[ephan] Roll. În vreme ce zeci de restaurante rentabile pentru protipendada de „bon ton și mauvaise culture” aveau pe pereți pepenii, strugurii și lelițele cu țâța scoasă, tocmită cu gangiștii contra băutură de către cârciumarul prosper.

George ROCA: Dar în literatură...?

Corneliu LEU: Grădina lui Dumnezeu e mare și are loc pentru toți. După cum am văzut, poate chiar și clientela pentru toți; cu toate că în literatură e mai greu și, de obicei, practicanții gangului literar sunt mai libidinoși fiindcă se ling și se linguesc mai mult ei între ei, cum fac cățelandrii de maidanezi. Bravo lor! Fiecare om trebuie să poată face ce vrea. Nu-i împiedică nimeni și nimeni nu le face vreo imputare. Important este, însă, să-și dea seama ce rasă sunt și de ce n-au loc la frizeria de lux care este Uniunea Scriitorilor. Cu toate că și acolo sunt destule corcitură care te fac „ras, tuns și frezat” dacă aspiri la ciolanul lor! Dar, ca să n-o mai lungim, mă explic printr-un exemplu și trecem apoi la altceva.

George ROCA: Uniunea Scriitorilor!? M-ați luat brusc de tot... mai ceva ca pe vremuri când intram într-o frizerie din București să mă tund, iar Gogu-Foarfecă mă întâmpina cu „barba-rade”?! Să aflăm și explicația „acelui” exemplu!

Corneliu LEU: Soția mea e producător de spectacole cu public în transmisii directe de radio și televiziune. Face și desface mereu ansambluri de formații, actori, cântăreți, pentru tot felul de asemenea emisiuni gigant în București, la mare, la munte sau chiar în conexiune. Eu o încurajez; chiar îi spun că-i genială pentru că, în felul acesta, țipă la interpreți, la șoferi, la acusticieni, la cantautori, la echipele de filmare și transmisie, la regizorii care nu țin ritmul, la cei de la pupitrele de preluare sau de intrare în emisie și, astfel, scap eu de muștruluielile ei. Uneori, chiar mă amuză să mă duc și eu cu această căruță cu paiațe, unde atenția ei nu-i

concentrată pe mine ca acasă („fă asta!”, „lasă asta”; „vezi să nu-ți faci rău paharu ăla!” ș.a.m.d.), ci n-are pic de timp și mă ia la braț doar după spectacol, la party-ul de triumf care-i adună echipa și invitații de elită.

La un asemenea spectacol, descoperise ea două fetișoare talentate pe care le lansase ca pe gemenele alea de la Cluj, care au făcut, mi se pare, bani și căsnicii la Londra. La party, timide, au cerut voie să-l aducă pe bateristul care le era și bodyguard și le scria și versurile. Iar Madam Leu, ocupată cu protocolul, auzind că-i vorba de versuri, mi l-a dat mie în primire. „Dumneata ai scris versurile?” l-am întrebat eu ca să-l scot din timiditatea cu care bea apă, ca să fie apt la plecarea pe străzi mai întunecate. „Eu, maestre, eu le-am scris!”... „Mai ai vreun colaborator, mai lucrezi împreună cu cineva?” – am mai găsit eu un subiect ca să-i ridic gura de pe sticluța cu „Borsec” asupra căreia stătea ghemuit cu acea timiditate de poet cu aripi prea mari pentru lumea asta mică. „Nu, maestre, nu mai lucrez cu nimeni!”... „Ești, deci, autorul total?” – am spus eu cu un ton care, nu știu de ce, i-a contrariat timiditatea făcându-l să mă întrebe morocănos-respectuos: „Sunteți de părere că ar mai trebui să mă ajut cu cineva?”... Dar, în vreme ce căutam un răspuns care să nu-l supere, a dispărut ducându-se la tobe. Fiindcă avuseseră multe aplauze în spectacol, nevastă-mea le dădea fetelor proaspăt debutate șansa să cânte și la acel party spre a fi mai bine remarcate. Iar ele își demonstrară onorabil vocile educate și ritmul din sânge, într-o piesă foarte alertă, cu destulă inovație muzicală în play back-ul de orchestră, mișcări de trup unduioase ritmate în acompaniamentul de baterie, precum și refrenul care spunea toate versurile cântecului: „Te iubesc, te iubesc, te iubesc./ Te doresc, te doresc, te doresc!.../ Te doresc, te doresc, te doresc. /Te iubesc, te iuuubesc, te iuuubeeesc!”... Apoi continuau cu acea indicație pe care o folosesc marii compozitori simfonici în partiturile lor: „D'a capo al fine"! Toată lumea le-a aplaudat, ceea ce înseamnă că și respectivul poet nu lucrase degeaba, ci avea publicul său căruia i se adresa; și, dacă se păstrează numai acolo, la publicul său pentru care cuvintele sunt același lucru cu bătutul la tobe, e de bun simț. Asta e important... să nu se încurce borcanele. Eu nu-i agreez pe diletanți în universul meu, dar nici nu mi-aș permite să-i trimit la gazare, ci le-aș respecta toată libertatea de a conviețui cu publicul lor, fără să vină să-mi ceară mie recomandare pentru Uniunea Scriitorilor care te-a speriat mai înainte. Din păcate, cu cât un nechemat e mai perseverent și scoate mai multe volume care nu fac decât să-l arate din ce în ce mai bine cât de departe e de literatură, cu atât se consideră mai îndreptățit să-mi fie coleg și confrate. Știu că nu sunt politicoș, dar eu ricanez foarte urât la lipsa de bun simț.

(Continuare în numărul viitor)

ÎN CĂUTAREA ADEVĂRULUI (14). ÎNȚELEPCIUNEA

„Înțelepciunea e numai adevăr”
Goethe

Gheorghe Valerică CIMPOCA

Lumea este frumoasă dacă o privești așa, fără să cauți nimic, așa simplu, așa cum ni s-a dat, așa cum am văzut-o în copilărie. Luna și stelele erau o frumusețe, o frumusețe erau munții, pădurea și râurile, capra și cărbușul, floarea și fluturile. Frumos și plăcut este să mergi prin lume, treaz și receptiv la tot ce este aproape de tine. Dacă în antichitate omul avea o gândire ancestrală asupra naturii, acum într-o societate științifică și tehnologică modernă, rareori mai contemplează natura ca ceva divin. Numai înțelepciunea ne face ca să găsim timp mai mult pentru natură, să o admirăm și să o respectăm. Încă din antichitate, marii gânditori ai lumii au considerat că înțelepciunea este cea mai aleasă comoară a omului. Ea strălucește și nu se stinge niciodată. Îi caută pe cei care sunt demni de ea și îi călăuzește spre bucuria nemuririi. După cum spunea Seneca „Înțelepciunea nici nu se împrumută, nici nu se cumpără și dacă ar fi de vânzare n-ar găsi cumpărători. Nebunia, în schimb se cumpără zilnic”. Numeroși gânditori au încercat să definească această noțiune a eticii într-un mod sintetic. Diderot spune că „înțelepciunea nu este altceva decât știința fericirii” iar Einstein arată că „nu este produsul școlarizării, ci al încercării de o viață pentru a căpăta o experiență”. Este rodul trudei și al durerii. Cei mai mulți gânditori au ajuns la concluzia că este o categorie a eticii și are două

componente: „înțelepciunea ca dar dumnezeiesc” și „înțelepciunea ca experiență de viață”. Cea dintâi, cu adevărat superioară, este bogăția întregii noastre ființe, deoarece, aceasta se dăruiește fără nici o plată și fără vreun efort pe care omul să nu-l poată face. Acest dar este rezultatul căutării, al cuceririi și al rugăciunii îndreptate cu dragoste sinceră spre Dumnezeu. Înțelepciunea nu e dată oricui, ci numai celor ce vor s-o găsească sau vor s-o primească. Pe creștini îi face să se poarte corect între ei și cu toți oamenii ca să-i ducă la slăvirea lui Dumnezeu: „Tatăl să vă dea duh de înțelepciune” (Efes, 1,17). Ea este venită de sus și este „curată, pașnică, îngăduitoare și nefățarnică” (Iacov,3,17), înțelepciune care au avut-o dinainte, apostolii, simplii pescari și necărturari care au umplut de uimire lumea.

Un om înțelept este acela care are capacitatea de a pătrunde esența legilor fundamentale ale naturii și ale societății, este persoana care judecă drept, este cuminte, deștept, ager la minte, pătrunzător. Înțelepciunea se deosebește de inteligență prin aceea că, cea dintâi este o calitate dobândită pe parcursul vieții, pe când a doua este înnăscută. Inteligența poate fi pusă și în slujba răului, ceea ce nu se întâmplă în cazul înțelepciunii. Înțelepciunea ca experiență de viață are o sferă largă de cuprindere în viața noastră de toate zilele. Se zice că oamenii bătrâni au această calitate dobândită dintr-o experiență acumulată de-a lungul anilor. De aceea, a rămas valabilă expresia: „cine n-are bătrâni să și-i cumpere”. În istorie este amintit „sfatul bătrânilor” care avea un rol deosebit de important în viața comunității pentru luarea unor decizii. Adesea spunem despre unul sau altul: „este un om înțelept” sau „nu a fost înțelept”.

A nu se confunda înțelepciunea cu cunoșterea. Cunoștințele pot fi împărtășite altora, însă înțelepciunea nu. Ea poate fi descoperită, poate fi trăită, te poți lăsa purtat de ea. Poți să săvârșești

minuni cu ajutorul ei, dar nu poți să o spui nici să o propovăduiești.

Beneficiarii înțelepciunii erau socotiți cei din mediile aristocrate, ale clasei conducătoare, respectiv oamenii de curte, miniștrii, consilierii regali și nu în ultimul rând moștenitorii sau succesorii la tron. Această mentalitate se păstrează și în zilele noastre pentru care este valabilă expresia: „A ajuns om mare pentru înțelepciunea sa”. Se întâmplă însă ca acolo sus (în Parlament de exemplu), să ajungă oameni care nu fac dovada unei asemenea virtuți. În zilele noastre ajung acolo numai datorită manipulării maselor de oameni, care în general nu prea au o cultură în alegerea înțelepților. Acești „cocoțați” în vârful națiunilor nu prezintă nici o fărâma de înțelepciune, nici măcar de etică. Am auzit vorbindu-se despre înțelepciune și în domeniul politicii noastre românești: domnii președinți recomandau liderilor din partidul său să trateze lucrurile cu înțelepciune, iar premierii se adresau națiunii, la început de an cu ceste cuvinte: „Le mulțumesc românilor pentru răbdarea și înțelepciunea de care au dat dovadă”. Pare ridicol, dar ce să facem, doar atâta înțelepciune au cerut de la Dumnezeu și atâta le-a dat. A sosit timpul ca oamenii să pună înțelepți în fruntea lor care să asigure un viitor acestei nații.

Între scrierile cu valoare religioasă-morală, un loc aparte îl ocupă „Cartea Proverbelor” a căruia cu cuvânt cheie este „înțelepciunea” sau „abilitatea de-a trăi viața cu chibzuință și pricepere”. Proverbele oferă îndrumările detaliate ale unui Dumnezeu prin care cei ce-i aparțin să știe să înfrunte cu succes problemele practice de zi cu zi ale vieții, cum să te înțelegi cu părinții, copiii, cu semenii, cum să respecți autoritățile, precum și alte aspecte din viață. Se spune că înțelepciunea este dumnezeiască, este sursa vieții. Ea s-a intrupat în Hristos în care sunt ascunse toate comorile înțelepciunii și ale științei.

(Va urma).

NICOLAE STEINHARDT

un apologet al sufletului românesc

Răzvan Davidescu

Nicolae Steinhardt apare în spațiul cultural românesc ca o conștiință lucidă, obiectivă, profundă și rafinată. El este prin excelență un om de carte, un cărturar, un erudit împlinit prin studiu conștiincios și trudnic în clasică școală românească interbelică și perfecționat evident peste hotare, la Paris și în Anglia. Este o personalitate paradigmatică, atât prin gândirea sa, una ce reflectă un spirit criticist, pedant și vertical, gândire surprinsă în creațiile sale literare, nu puține la număr, dar mai ales personalitatea sa rămâne în amintire prin traiectoria vieții alese și pentru menținerea căreia a fost capabil să plătească orice preț. De fapt, opera sa cea mai valoroasă este tocmai expresia experienței anilor de închisoare (1959-1964), perioadă ce l-a marcat și schimbat integral.

În închisoare, intelectualul evreu Nicu-Aurelian Steinhardt se botează creștin-ortodox, ca urmare a unei dospiri sufletești de o viață și nicidecum sub imperiul vreunui moment euforic și intempestiv. Când acest lucru se întâmplă din convingere și în urma unei căutări de o viață, ca în cazul Steinhardt, noul înviat din moartea păcatului la viața cea întru Hristos nu are cum să nu fie purtătorul unei vocații creștine totale și incandescente. Este normal să fie așa, pentru că un evreu creștinat suportă la nivel ființial mutații radicale, constituindu-se, fără exagerare, într-o paradigmă a imposibilului devenit posibil.

Nicolae Steinhardt trece în epocă drept un personaj original, anacronic, pitoresc și purtător al unei vaste culturi bine mânuite, dar

și al unei inteligențe incisive, proverbiale pentru obârșia sa biologică. Acest om consimte să se transplanteze în spațiul și istoria poporului român cu arme și bagaje, cu trup și suflet, iubind cu ardoare tot ceea ce înseamnă românism. El face apologia acestui context existențial în sânul căruia a văzut lumina zilei, de câte ori are ocazia. Chiar se simte ofensat, mai corect spus, dezamăgit, de teza naționalistă a profesorului Nae Ionescu, conform căreia „dacă nu ai sânge de român, poți fi un bun român, dar cu orice preț și orice s-ar petrece nu poți fi român”. Cu seriozitatea ce-i caracteriza orice demers epistemologic, Steinhardt combate această teză, dezvoltând afirmația scripturistică: „La Dumnezeu toate sunt cu puțință”. El afirmă: „Așa și este, dacă nu-i decât pe măsura puțințelor omenești. Dar ce nu e cu puțință la oameni e cu puțință la Dumnezeu. Pe cale omenească, obișnuită, după fire, nu poți trece de la însușirea de «bun român» la starea de «român». Dar prin botezul sângelui, ca vărul meu Teodor la Mărășești, dar pe cale de transfigurare? Cum de nu și-a adus Nae Ionescu aminte de Matei 19, 26? («Dar Iisus privind la ei le-a zis: La oameni aceasta e cu neputință, la Dumnezeu însă toate sunt cu puțință»). Cum de n-a înțeles că și aici există un drum presărat cu flori de iasomie și cu minuni, al înnoirii care face ca toate să devină cu puțință, ușoare?. Cui crede că vinul se poate preschimba în sânge, nu-i vine greu a recunoaște că duhul poate săvârși mutații semiotice cu sângele. Biologic, etnic, da. Mistic,

Nicolae STEINHARDT

problemele se pun însă cu totul altfel și ceea ce nu e cu puțință pe un plan, devine cu totul posibil, degrabă, pe celălalt” (Jurnalul fericirii). De altfel, lui Nae Ionescu nu-i poartă o amintire urâtă, deconspirându-ne că în închisorile bolșevice, pe seama acestuia circulau aprecieri ce poartă în ele o conotație religioasă. Astfel, Nae Ionescu era considerat „umbra cea mai prestigioasă care de la Zamolxe încoace s-a profilat pe cerul tragic” (Jurnalul fericirii).

Nu de puține ori, a mărturisit că îndrăgește într-atât de mult acest popor, încât a ajuns să-i iubească până și defectele. Chiar și defectele, viciile, patimile, metehnele omenești, în viziunea lui Steinhardt, îmbracă în exprimarea și manifestarea lor românească, dezinvoltură, degajare, volubilitate, nevinovăție, ingenuitate și, în orice caz, o totală lipsă de tensiune, acreală și răutate. Bunăoară, analizând în închisoare matricea sau tipologia fenomenului românesc, împreună cu Anatolie Hagi-Beca, Steinhardt se oprește asupra nuvelei lui Brătescu-Voinești, Călătorului îi șade bine cu drumul.

Această creație este reprezentativă pentru descoperirea structurii sufletești a românului. „Straturile mai adânci ale nuvelei lui Brătescu-Voinești”, afirmă Steinhardt, „ne dezvăluie străfundurile unui lac de o mare limpezime, ca și balada Mioriței, unde palpită aceeași putere de transfigurare (în baladă, transfigurarea situației tragice, în nuvelă, transfigurarea, prin simpatie și prietenie a unor situații triviale) și aceeași pace - principala moștenire lăsată oamenilor de Mântuitor”. În atmosfera lugubră și pestilențială a celulei, cei doi prieteni, bucurându-se copilărește pentru că descoperă argumente pertinente care să le justifice și să le crească dragostea pentru neamul româ-nesc, concluzionează: „Vezi Anatolie, Călătorului îi șade bine... este o bucată de mare însemnătate pentru tipologia românească și nemuritoare în literatura noastră, deoarece rămâne ca o fotografie, mai bine zis, o radiografie a caracterului unui neam. O radiografie care vorbește deslușit și se interpretează ușor: straturile adânci ale sufletului românesc sunt calme și senine, în lacul mioritic - modest ca suprafață, așezat la periferia marilor centre ale civilizației, la «râscrucea marilor imperii» -, se reflectă un cer cu totul curat.” (Jurnalul fericirii).

La fel de odihnitoare, pitorească și înscriindu-se în același registru, este și amintirea părintelui Gheorghe Georgescu, pe care Steinhardt l-a avut profesor de religie la liceul Spiru Haret. Iată cum îl descrie: „...un bărbat falnic, barbă mare, roșcată, proprietar de vie bună, vechi și statornic liberal, iubitor de vin negru vârtos și de bucate de soi și mai cu seamă de sarmale. Ocheadele pe care le arunca femeilor, cu destulă discreție de altfel, păreau a nu rămâne întotdeauna platonice... l-am iubit și eu tare mult pe părintele Gheoghe Georgescu, om simpatic, oricând dispus să o ia pe coarda sfătoșeniei,

și bun. O fi fost departe, foarte departe de modelul pastorului protestant, ori al clericului catolic, o fi săvârșit și păcate și o fi avut slăbiciuni, dar preotul de mir nițel lumeț nu mi s-a părut niciodată - și nici atunci, în copilărie, când suntem îndeobște exigenți și necruțători - un agent al vicleanului.”

Iată cum Steinhardt ni se descoperă a fi un idealist și un paradoxal prin excelență, un evreu care persiflează - cu măsura cuvenită - sionismul, ba mai mult, evreul Steinhardt este un sămănătorist și unul care nu știm dacă îi iubește, dar în mod cert, nu-i urăște pe legionari. Iar mai presus de toate, în virtutea aceluia „la Dumnezeu toate sunt cu putință”, nu ar fi zis nu dacă duhul divin ar fi operat asupra ființei sale miracolul unei mutații semiotice. Rațiunea e limitată, iar prin credință accedem în veșnicie. Aceasta, pentru că însăși lumea de aici, lumea ce intră sub incidența palpabilului, lumea fenomenală, cum o numește Kant, este aparentă, iar o altă lume, un alt tărâm, care nu intră sub incidența senzorialității, dar este consimțită și reclamată în mod implacabil de conștiința și sufletul nostru, acea lume a esențelor sau a lucrului în sine, cum spune iarăși Kant, trebuie să dețină calitatea realului. Plecând de la această supoziție metafizică, este pe deplin justificată atitudinea de viață idealistă care-ți cere, care te roagă să vezi esența, acolo unde cei mulți (cei care privesc doar cu ochii trupești) nu-și pot asuma riscul de a crede că această lume chiar este.

Steinhardt este o structură paradoxală și se pliază minunat pe creștinism, pentru că învățătura creștină este una paradoxală. Numai în această religie, Dumnezeu este cel sacrificat, numai aici, cel din urmă ajunge cel dintâi și cel dintâi cel de pe urmă, numai aici, cel mai jignit și nedreptățit va fi cel mai cinstit și câștigat. Steinhardt ne încurajează pe toți să avem curajul

împroprierii unei atitudini și unei optici paradoxale, pentru că realul acesta imediat și grobian ne va dezamăgi în cele din urmă, întrucât el este plătitor de vamă contingentei, determinismului, finitudinii și perisabilului. Ne învață să avem curajul unei viziuni transfiguratoare asupra realității, dându-l exemplu pe Don Quijote: „Când Don Quijote le spune țăranilor din cârciumă că sunt cu adevărat într-un castel, el e smintit, pentru că țăranii sunt în cârciumă cât timp se socotesc a fi acolo... Don Quijote, prin urmare, neagă o realitate a planului, a nivelului unde și el se află și în consecință e nebun. E însă și realist, zdravăn la minte, deoarece castelul tot castel a rămas în lumea esențială, arhetipală, adevărată, printre modele, acoperindu-se doar cu vâlul magiei și putând în orice clipă a fi restabilit, restaurat, repus, reintegrat în starea sa inițială, printr-un act de revenire la adevăr și de repudiare a lumii acesteia, greșite, lumea culorii sărite la tipar. Situația creștinului e la fel de paradoxală ca a lui Don Quijote. E om și i se cere să fie Dumnezeu. A fost creat curat și e murdar, și trebuie doar să se întoarcă la ceea ce a fost menit a fi. Altfel spus, el trebuie să lupte pentru a deveni ceea ce este.” (Jurnalul fericirii)

Și Steinhardt a ales să lupte pentru a deveni ceea ce suntem toți într-o potențialitate dependentă doar de libertatea noastră, pe o cale și într-un mod pe care cu generozitate le-a descoperit posterității, într-un jurnal numit, paradoxal, cum altfel decât al Fericirii.

Iar providența a hotărât ca această mărturisire a lui pentru Adevăr să îmbrace forma și toposul românismului, devenind, în același timp, și o mărturie pentru acest neam atât de drag lui.

Eu știu când te gândești la mine

*Eu știu când te gândești la mine...
respirația ta îmbracă o clipă...
foșnetul frunzelor seara
Și se așează ca un semn de carte
Printre gânduri și ramuri
și îmi atinge fruntea...
și mâinile...*

*Iar frunzele și mâinile
se vestejesc
în fiecare seară
Pentru ca dimineața...
Să zboare peste Mediterană
În Levant...*

Introspecție

*În interiorul meu
se golesc clipele
ca niște clepsidre.
Venis coboară din Titizian
și îmi oferă mere și rodii...
iar eu le dăruiesc mai departe.
Sufletul tău îmi remodelează sufletul,
sufletul tău oprește clipele,
ascultă viitoarele partituri
și ecoul șoaptelor.
Sufletul tău, hoinar vestit,
cuibărit printre miremele minții mele
adoarme o clipă
și fuge iar în alte lumi,
risipitor, poet la drumul
mare....*

Lipsește verbul

*În haosul din jur lipsește verbul.
După atâtea zile de primăvară,
Fără de primăvară
Nu se mai aud nici păsările.
Visătorii s-au ascuns în deșul încălțit
Pe tarabe negustori falși vând
cândoarea.
Istoria își pierde frecvența
ca un radiou bruia de radarul
Altui post.
Îmi consfințesc răbdarea
Și desenez clipa.
Până dincolo mai e o veșnicie.
Te poți îndrăgosti
Și de un măgar
Ca într-o noapte shakespiriană
În visul unei nopți fără de vară.
Care e anotimpul iubirii?*

(re) Așteptându-l pe Godot

*În grădină personajele glisează
într-o eroare logică,
pe pietre, printre esențe,
aparențe,
marionete, iluzii, deziluzii.
Așteptându-l pe Godot...
Cel ascuns după paravan
amestecă florile cu esențele,
marionetele cu adevărurile
și frunzele de pe cărare
după care pleacă dansând frandola
să vândă gogoși în Piața Mare.
A uitat de Godot...
O să angajez un bufon,
cum se întâmpla la casele mari.
Așa m-a sfătuit Godot...
Și pentru că Estragon și-a abandonat
ghetele la marginea drumului,
la căderea nopții
o să plec desculță prin pădure
și o să adorm în brațele copacului.
Jos mișună tâlhari.
Eu am întâlnire cu Godot.
Celor de sub copac
Godot nu le va mai apărea nici în vis...*

Drumul dintre nori

*Eu am crescut odată cu ciutele,
cu florile de colț.
Stelele mele n-au căzut în mare,
îmi arată și astăzi calea...
Seara copacii stau la sfat.
Îi aud murmurând
când tace vântul.
La asfințit, umbrele copacilor
se alungesc încet, îndrăgostite
să atingă zidul de piatră.
Nu pot să calc peste ele,
le înconjur cu privirea
Mâinile mele îndrăgostite
dezmiardă norul cu margini de zăpadă.
Noaptea voi ninge peste tine,
peste fruntea ta
și pașii te vor aduce la mine, în pădure.
Pe sub cetini, printre stânci
dansează hâdul Pan, Cel cu alai ales..
Mai alerg și acum printre nori, printre
erori
dar mă opresc mereu pe cea mai înaltă
culme,
cu ciutele.
Timpul devine străveziu
S-au anunțat la meteo averse
prima zăpadă pe Transfăgărășan
să-ngroape visul pentru un an,
în piatră, printre domurile adverse.
Cu unghii false zgârie înaltul un nebun,
Fov modernist, tot căutând abisul..
avid să-i fure pietrei visul,
sub stratul viu e suflet cald acum!*

O stea în univers

*Însingurarea se plimbă pe stradă,
Trece prin pădurea de argint
Și se închină la Văratec.
Însingurarea se așează pe brațele
Statuilor din Piazza della Signoria,
Scutură arginții la Prado
Și reface schelele Judecății de Apoi.
Însingurarea, dihotomie între liniște și
tăcere
Însingurarea, cu universurile ei
Devine stea în Univers.*

Spiritul lui Brâncuși se regăsește în Elena Blanch Gonzalez

Diego Vadillo López

Înainte de toate, decana Facultății de Arte Frumoase din cadrul Universității Complutense Madrid, Elena Blanch, este artistă (în principal sculptoriță), și acest lucru este perceput în maniera sa de înțelegere a predării artistice, ca un compendiu de creativitate (capacitate imaginativă) și stăpânire a procedurilor tehnice consacrate.

Într-o astfel de concepție a artei este înfrățită cu Constantin Brâncuși. Este suficient să observăm felul în care au modelat piatra sau lemnul, atât Brâncuși cât și Elena Blanch și putem vedea anumite asemănări nu numai în modul de a concepe lucrările, ci și în modul de percepere sau a intui realitatea care constituie obiectul recreării plastice.

Lucrări Elenei Blanch González sunt înfrățite cu natura, în care sunt inspirate de multe ori; lejeritatea și esențialismul care le caracterizează sunt sigiliul ușor de recunoscut al autoarei.

La fel ca Brâncuși, Blanch conduce piesele pe care le lucrează spre forme mai pure; sculptorița

noastră împarte cu universalul artist român modul metafizic de a exprima ceea ce este obiectiv, ca și cum ar vrea să ajungă la inima misterioasă a lucrurilor și să extragă ființa care există în interiorul materiei.

În ambii artiști se percepe o relație fraternală cu materia.

Calea spre abstracția observabilă în sculpturi Elenei Blanch continuă parametri brâncușieni. Pare preocupată fundamental de constatarea faptelor, nesemnificative până atunci, care fac parte din viață. După cum recunoaște artista, încă din copilărie, era „fascinată de formele

rădăcinilor, ramurilor, frunzelor și semințelor”. Tocmai formele acelor elemente naturale continua să îi inspire numeroase formule, pentru a-și realiza operele, cu „jocul de linii și răsuciri”.

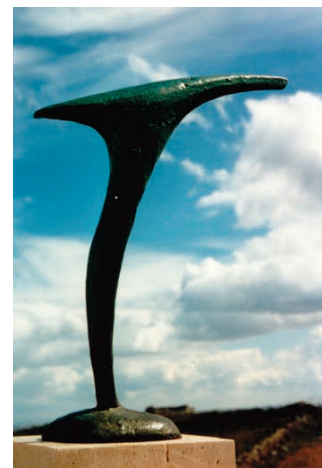
Blanch admiră modul în care natura sculptează anumite forme, pe care ea, le ampliază și le ridică la rangul de sculpturi. „Sunetul cadențat al lacrimilor/semințelor care cad, emulează cu frecvențele și ritmurile lor o compoziție de note,

executată de picăturile de ploaie”, spune artista, referindu-se la semințele care cad la fel ca picăturile de ploaie.

Cuvintele de mai sus sunt caracteristice sugestivei poezii artistice ale Elenei Blanch.

Ca și Brâncuși, Elena Blanch combină munca fizică, în ceea ce privește materia, cu componentul intelectual care explorează universul cu scopul de a simplifica anumite esențe, care în cele din urmă ajung să fie fructul acestei neobișnuite maniere de observare a cotidianului. La fel ca artistul român, Blanch flirtează cu atemporalitatea, împerecheată cu esențele care sunt contemplate.

Tehnicile și materialele sunt contemplate cu admirație de Elena Blanch, care, străină de modele artistice, aduce breslei un component „sacru”, care amintește de Brâncuși, și o manieră purificată de a concepe îndeletnicirile artistice, pe care o extinde la funcția pe care o exercită în cadrul Facultății de Arte Frumoase.

BINELE TREBUIE SĂ FIE ȘI VOIT!

Deși binele este același pentru individ și pentru comunitate, totuși lucru mai mare și mai perfect trebuie să fie a întemeia și a păstra binele societății.

Aristotel

Binele este clar recunoscut în poruncile date de divinitate. În necunoașterea sau ignorarea lor, este nevoie a se apela la moralitate, pentru a identifica corect binele. Binele este tot ce ne apropie de Divinitate și este în interesul existenței noastre. „Binele este unul singur!” înțelegându-se claritatea și lipsa echivocului celor zece porunci divine, a șasea fiind: „Să nu ucizi!”.

Problema Binelui i-a preocupat pe mulți filozofi, oameni de cultură. Dacă facem o scurtă incursiune a problemei, în decursul vremurilor, fiindcă binele a dominat unele vremuri, dar au existat și perioade când acesta era ignorat, putem începe cu filozoful grec Socrate (470-399 î. d. H.) care considera că a ști ce vrei, înseamnă a cunoaște binele și realizarea lui duce la fericirea atât cea personală, cât și a comunității în care trăiești. Ignoranța deci ar fi mama răului și trebuie acordată importanță, în primul rând, autocunoașterii. Referitor la sănătate, de exemplu, spunea că omului care se observă îi este greu să găsească un doctor care să priceapă mai bine ca el să-i caute de sănătate. Platon, discipolul lui Socrate, asemuia binele cu soarele, ca binele metafizic care-l cuprinde și pe cel moral. A ajunge la ideea de bine, înseamnă a vedea lucrurile în lumina soarelui. Întrucât Dumnezeu a făcut o lume bună, principiul binelui îl identifica cu Dumnezeu. Ca și Socrate de altfel, presupunea că El este creator, că El creează binele prin gândire și iubire. Morala platonicească este o morală metafizică: o acțiune bună, virtuoasă, participă la ideea binelui și a realiza binele înseamnă a participa la perfecția

divină. Aristotel, elevul lui Platon, considera că morala face parte din politică, adică din știință, scopul fiind binele și fericirea individuală și socială, obținute prin acțiuni raționale. Ideile lui odată descoperite, au dominat toată filozofia creștină, scolastică, până la venirea timpurilor moderne.

Mai târziu, filozoful german Immanuel Kant (1724-1804) considera că binele este ceea ce determină voința cu ajutorul rațiunii, deci nu din cauze subiective, ci obiective, adică din principii care sunt valabile pentru orice ființă rațională. Oamenii prin natura lor au o voință duală și din acest motiv este necesar ca morala să însemne obligare, și orice acțiune întemeiată pe ea trebuie reprezentată ca o datorie ce urmează să fie făcută pentru ea însăși, iar nu ca un procedeu plăcut pentru el însuși și urmărit pentru finalitatea sa. Spre deosebire de etica lui, filozoful german Arthur Schopenhauer (1788-1860) nu se bazează pe rațiune și pe legile morale; el vede în „milă” singura modalitate a comportamentului moral; prin compătimire și înțelegerea suferinței lumii, omul își depășește egoismul și se identifică cu semenii săi. Deși suntem încarcerați în formele exterioare de viață, cel mai cald și important sentiment, ne spune, trebuie să ne fie iubirea pentru viața noastră sufletească. Lumea e Voință și Idee, voința fiind mai presus de Idee, ea stând nu numai la baza acțiunilor omului, ci determinând întreaga realitate: „A voi înseamnă a suferi și cum a trăi este voința, orice viață este prin esență

Vavila POPOVICI

dureroasă”. Și noi putem adăuga: din suferință se trag învățăminte și ele ne sunt de folos. Schopenhauer arată cum mari religii ale lumii i-au învățat pe oameni, contrar binelui, să disprețuiască moartea, pentru a le inspira curajul în războaiele sângeroase și-n cele mai îndepărtate cuceriri. O voință moderată care gândește realizarea binelui prin învățătură, cultură, o fire blândă, spunea Schopenhauer, sunt „daruri pe care nici rangul, nici averea nu le pot înlocui”. Filozofia lui Schopenhauer cu viziunea sa idealistă, arătând că tot ceea ce există în lume devine expresie a voinței și ea trebuie călăuzită spre binele omenirii, spre fericire, a fost îmbrățișată de mulți alți filozofi și oameni ai literelor. Influența ideilor lui Schopenhauer o vom găsi în literatură, în operele lui Lev Tolstoi, Mihai Eminescu, Marcel Proust, Thomas Mann și alții, care au căutat să înțeleagă sufletul viu al omului și să separe binele de rău. Mark Twain îndemna: „Întotdeauna fă bine. Aceasta va mulțumi pe câțiva și va surprinde pe restul”.

Germanul Friedrich Nietzsche

(1844-1900) ironiza bunătatea, binele, considerându-le false. Doar printr-o singură afirmație, ne putem da seama de concepția lui: „Omul e doar o funie întinsă între bestie și Supraom – o funie peste un abis”. În concepția lui, mila, altruismul, iertarea, toate valorile umanitare legate de bine, bunătate, sunt de fapt valori prin care omul se neagă pe el însuși pentru a-și da aparența unei frumuseți morale și a se convinge de propria-i superioritate. Adevărata morală este, pentru el, o morală a durității. Morala creștină îi apare ca o morală a slabilor, a sclavilor, față de morala stăpânilor, a celor care dictează. În realitate, spunem noi, creștinul știe că valorile conștiinței sale sunt mai înalte, că o acțiune de milă este mai înaltă decât o acțiune dură, de egoism. La începutul secolului XX, opera lui Nietzsche a fost revendicată de nazismul german și de fascismul italian, interpretându-se în mod barbar ideea de „voință de putere” în sprijinul doctrinei totalitare. La aceasta, se spune că a contribuit și sora lui Nietzsche, nazistă înverșunată și admiratoare a lui Hitler, care a falsificat unele texte pentru a le utiliza fără scrupule în construirea unei ideologii, oarecum străine de gândirea filosofului.

Mulți alți filosofi s-au ocupat de problema binelui și a bunătății necesare omului, precum filosoful francez Alfred Fouillée (1838-1912) care considera că eroarea este cauza mizeriei oamenilor, principiul răului din lume și trebuie să lucrăm serios la evitarea lui. În lucrarea sa *Morale des idées-forces*, ajunge la concluzia că noi nu putem afirma cu siguranță că lumea este în opoziție cu moralitatea sau fericirea sau chiar cu fericirea noastră personală și că doar o singură conduită ne este permisă, aceea de a lucra ca și cum am socoti că triumful binelui moral nu este imposibil în lume, și că, pe

pământ, el se află în mâinile noastre. Pentru italianul idealist Benedetto Croce (1866-1952) frumosul, utilul și binele nu sunt opuse, ci doar distincte, opoziția întâlnindu-se doar în dialectica interioară a fiecăruia dintre momentele distincte: frumos-urât, adevăr-fals, util-dăunător, bine-rău. Omul este un întreg proces spiritual, el nu este niciodată ceva împlinit definitiv, el tinde spre desăvârșire, strădania lui trebuie apreciată și încurajată. Omul datorită voinței își exprimă alegerea și, spune el, „o acțiune utilă sau bună este o acțiune voită”. Interesantă mi s-a părut logica sa: „O cunoaștere independentă de voință poate fi concepută; dar o voință independentă de cunoaștere este de neconceput. Voința oarbă nu este voință; voința adevărată vede bine”.

Binele, în viziunea filozofilor secolelor apropiate, a căpătat diferite înțelesuri, îndepărtându-se uneori de matca în care a fost așezat din începuturi. Încă venind în sprijinul binelui, filozoful francez Emmanuel Mounier (1905-1950), un creștin profund a cărei filozofie este bazată pe măreția și respectul datorat ființei umane, motiv pentru care filozofia sa s-a numit „personalism”, susținea că umanitatea nu poate progresa și nu se poate apăra de „Invazia inumanului” decât dacă va aspira la idealuri autentice umane. Comportamentul omului considera că trebuie să fie în conformitate cu spiritul moralei creștine, importanță dându-se ființei umane, spre a nu fi înjosită, înrobită, părăsită, izolată.

Existențialismul ateu are ca exponenți clasici pe germanul Martin Heidegger (1889-1976) și francezul Jean Paul-Sartre (1905-1980). Filozofia lui Sartre este răspândită în prezent în mai multe țări. Varianta atee nu mai consideră omul sfâșiat de contradicția dintre subiectivitatea sa și transcendentul

divin, și susține un conflict permanent între om și lume. El definea iadul: „ceilalți, iată iadul”. Cu adevărat, dacă nu prețuim binele, trăim în condiții de groază, de veșnic război și în acest caz se justifică cruda lui afirmație, o lume fără valori, fără sens, o lume absurdă. O astfel de lume își pierde standardele comportamentale, deci nu pot fi judecate acțiunile ca fiind „bune” sau „rele”. Un citat lămuritor în acest sens l-a dat scriitorul rus Feodor Dostoievsky (1821-1881) în cartea sa *Frații Karamazov*: „Fără Dumnezeu, totul e permis”, sau istoricul român al religiilor, Mircea Eliade (1907-1986), pentru care elementul esențial al condiției umane este simțul sacrului: „Dacă Dumnezeu nu există, totul e cenușă”. Și întreb, ne putem oare îndoi de inteligența minții care a creat această ordine pe care o vedem în jurul nostru, denumită „Inteligența cosmică” de către A. M. Aivanhov (1900-1986) – filozof și pedagog de origine bulgară, trăitor în Franța? Recomandarea lui era următoarea: „Fiecare trebuie să lucreze pentru propria sa dezvoltare, cu condiția să nu o facă numai pentru sine însuși, ci pentru binele colectivității...”. Heidegger definea ființa umană mai mult prin structuri negative (starea de anonimat, frica, teama, grija, neantul) decât prin structuri pozitive (înțelegerea, libertatea). Emanciparea umană o concepea doar ca proces parțial și spiritual, iar nu ca realizare globală, inclusiv practic politică. Scriitorul Nicolae Steinhardt (1912-1989), în cartea sa *Jurnalul fericirii* se întreabă: „Existențialismul are dreptate? Întocmai așa este viața cum o vede existențialismul, așa arată lumea când lipsesc naiva credință în Dumnezeu și iluziile moralei. Descrierea este cu totul neexagerată a existențialiștilor, numai soluția lor este greșită. Sau mai bine zis nu cunosc soluția: străpungerea zidului

până la Iisus, mângâietorul. Și e de mirare: unii existențialiști au trecut prin închisori; cum de nu au găsit mijlocul de a trece prin ziduri?”

German-americanul Herbert Marcuse (1898-1978) susținea că principalii factori alienanți ai vremurilor noastre sunt: diviziunea tot mai specializată a muncii și factorul tehnologic, dar mai profund, raporturile economice și cele politice de aservire. Exponent al școlii neo-marxiste de la Frankfurt, înțelegea binele și ca „libertate sexuală. Ignora desigur logica lui Aristotel care considera că „doar naturile primitive văd binele suprem și fericirea în plăcere”.

Bernard-Henri Levi, intelectual și autor francez (n. în 1948), fondator al unei noi filozofii, admite că orice tip de societate, fie capitalistă, fie socialistă, este dominată de puterea politică (de Stăpân). Constată că proiectul socialist a eșuat în totalitarism, în barbarie. De aceea optează pentru o democrație burgheză, care deși

imperfectă, permite totuși omului o anumită libertate, un „chip uman”. Menirea intelectualului ar fi aceea de a cultiva filozofia, arta și morala care ar putea să oprească tentația barbariei și a călăuzi societatea spre binele ei.

Un remarcabil eseist, critic literar, filozof al culturii și pedagog american născut în România (1940), susține într-un recent dialog că „Forțele globalismului s-au dovedit exterioare și se exprimă, tot mai răspicat, prin forța brutală și decizii administrative. În esența sa, promovând cel mai obscur principiu cu putință, binele universal, un principiu fără conținut, fără obiect, fără valoare, globalismul ține de categoria celor imaginate de „negativitatea pură”. În „globalismul” deplin nu poate exista „înțelegere”, ar putea exista doar supunere și descompunere în uniformitate. Globalismul se va termina mai repede decât ne imaginăm”. Poate ar fi fost corect de despărțit „binele universal” de expresia „un principiu fără

conținut”, el fiind dimpotrivă, plin de conținut, un principiu, iată, de care s-au ocupat nenumărați gânditori ai timpurilor trecute și continuă să fie un principiu necesar a sta la baza societății.

Dacă educația făcută pe diferite căi, și cultura nu vor fi preocupările importante ale societății, dacă va continua mediocritatea morală-intelectuală existentă în secolul nostru, vom lăsa cale liberă fanatismului, definit ca un atașament exagerat pentru o convingere, o idee, bazat pe ură și răzbunare, marcat de obicei de incultură sau de rătăcire a minții omului și căruia i se adaugă totala intoleranță față de adversari. Filozoful, scriitorul român Lucian Blaga (1895-1961) spunea: „Fanatismul strică chiar și cele mai bogate inteligențe”. Scopul fanaticilor este crima, uciderea adversarului.

O dublă crimă aş spune, fiindcă ucizi omul de lângă tine, dar ucizi și omul din tine.

**Ion Iancu
VALE**

URCAREA PE MUNTE

*Șamanii veacului din urmă
își latră radioactivele vrăji,
supărând și rănind timpanul firii
precum apa rămasă în ureche.*

*Se lăbărțează ura pe altarul rațiunii
și sună asurzitor tam-tamul
unui dans bolnav și illogic.
Ca un ombilic netăiat
târnă disperarea
pe cheutoarea gândului
și viermii corodați ai istoriei
rod temeliile vremurilor.*

*Peste tot nesătuii timpului
înșiruiți ca în parabola orbilor,
ignoră cu inconștiență viața,
dar mai ales moartea.*

VIITURA

*Lacomă și trufașă, cununată cu scârba
se rostogolește amenințătoarea,
pustiitoare viitură.
Tăvălugul ei opac și cenușiu zdrențuie
faldurile nesfârșite ale zării
și prin vadurile proaspăt săpate se revarsă
valuri de teamă și moarte.
Talazuri uriașe și grele fac să se prăbușească
zidurile milenare ale cetăților.
Din catedrale n-au mai rămas
decât clopotele chinuite de dangăte
într-o dungă, iar oamenii, ah oamenii,
nici rugăciuni nu mai clădesc,
Dumezeu fiind, ca niciodată,
părăsit, singur, vândut
și dincolo de speranță.
Țipă pădurile și apele și pietrele,
ca niște copii loviți fără noimă,
căci nici o cruce și nici o stea nu mai pot uni
cu trăinicie mâinile lunecoase ale oamenilor
și nimeni nu mai este, să urce pe munte...*

Poeme

1123 de desagi

Exilat în oraș,
la zeci sau chiar sute de kilometri,
posibil o infinită distanță,
de strămtarea Bosfor
În același oraș în care,
cândva, am văzut și eu marea,
deși se află tare departe,

într-o teribilă zi de vară toridă,
când asfaltul se topea
sub povara pașilor grei
și picături de sudoare
se înnoaiau sub bărbie,
putând lesne să crezi
că sunt cristale de lacrimi

am dat fuga la izvorul ochilor tăi
să-mi umezesc buzele uscate și
să-mi pun în desagi
crampeie din timpul pierdut.

Însetat și speriat că,
poate nu voi mai apuca
să-mi satur setea de tine,
mi-am umplut toți desagi,
adică 1123,
cu fuioare de soare,
de apă, de vânt, de pământ.

Cu asemenea provizie,
pot spune că m-am asigurat
pentru tot restul vieții
și chiar și după aceea...

De aici încolo, ori de câte ori
voi mai fi măcinat de dor,
o să desfac câte un desag,
lăsându-l la urmă,
pe cel în care am pus
câteva petale din jarul ochilor tăi
și-un bulgăre de glod.

Buchetul cu flori de câmpie

Draga mea, te rog să mă ierți,
însă nu voi putea, din păcate, nici azi
să ajung, de ziua ta, lângă tine

Așa că-ți voi trimite, în dar,
prin Hermes, mesagerul hoinar,
un buchet de sărmene cuvinte,
legate cu zeci de fuioare de dor.

Iar dacă buchetul se va transforma,
în mâinile tale, măcar pentru o clipă,
într-unul cu flori de câmpie

Să-l pui de îndată, într-o vază de lut
umplută cu lacrimi de rouă,
pentru că numai așa ai să simți
mirosul de fân, cosit pe-nserat,

când soarele intră-n mare
iar glasuri și șoapte te-mbie: hai, vino
să dormi în căpița de fân...

Și dacă-ai să vezi dimineața
că florile-n vază nu sunt
Dă fuga, te rog, în poiană
și-alege-ți buchetul trimis.

Dor

De când te aștept,
mi s-au lungit urechile de foame,
buzele mi-au crăpat ca niște crevase,
iar ochii îmi lăcesc
ca două globuri de sticlă.
Și totuși, te aștept...
S-ar putea să nu mai vi niciodată,
dar eu, tot o să te-aștept...
De vei veni, îmi voi potoli
foamea, setea,
dar și dorul,
fără de care,
nu știu ce m-aș face,
căci nu mi-ar mai fi
nici foame, nici sete,
nimic...

E vremea ca să plec

Au înflorit cireșii, mamă
și liliacul-a-nflorit
Adie-un vânt de primăvară,
în curte iarba-a-nverzit.

Dar tu, de drum, te pregătești
și șapte chei cu tine-ai luat,
să nu mai bați din poartă-n poartă,
calea cea bună s-o găsești.

Cu toții am venit 'nainte-ți,
să te rugăm să mai rămâi
Măcar o clipă, doar atâta
să îți mai stăm la căpătâi.

Ne-ai măsurat, cu-ngăduință,
spunându-ne, fără dojană,
că-i foarte grea povara ta,
și tare ai vrea să scapi de ea.

Îi mulțumesc lui Dumnezeu,
că te-a lăsat până acum.
Cu bine, tu, pe noi ne lași ...
E vremea ca să pleci la drum.

Țesându-ți parcă o carpetă,
ce-așteaptă zborul să și-l ia,
la geam magnolia-ți așterne petale
albe, albe-roz,
vrând parcă-ați ura: bun drum!

ÎNTREGUL ȘI PARTEA

Iluzia pe care ne-o induce oglinda sau oglindirea în ochii Celuilalt este aceea a percepției holistice a corpului. În realitate, în viață și în arte, nu putem avea niciodată un unghi sferic de vedere, ceea ce înseamnă că este imposibil să ne putem cuprinde pe de-ntregul, într-o singură privire, sau să-l putem vedea vreodată complet pe Celălalt. Oricum ne-am roti sau am roti corpul obiect, imaginea percepută este parțială, restul fiind doar fotomemorii.

Frumusețea și senzualitatea corpului este reprezentată metonimic – partea pentru tot -, atât cât ne permite câmpul scopic, în viață și în arte. În multe compoziții renascentiste cu personaje îmbăindu-se, pictorii, desăvârșiți regizori, așezau actorii în scenă în unghiuri complementare, din față, din spate, din profil, pentru ca o supraintegralitate să se poată construi mintal în capul privitorului. Capacitatea vizuală absolută rămâne însă o iluzie, așa cum am spus de la început, oricât de mult ne-am strădui cu mintea să vedem altfel decât în realitate. Astfel, tot ceea ce putem poseda nu este decât o succesiune de imagini din diverse unghiuri, un soi de minireportaj, dar care nu se pot actualiza simultan.

Acestea fiind zise, la baza ideilor noastre despre corpul uman se află o secvență de fotomemorii, de imagini fragment, căci, pentru a putea „vedea” întregul, ar trebui să ne putem reprezenta nu doar a treia, ci și a patra dimensiune, a timpului. Estetica și erotica corpului este, așadar, o estetică a fragmentului întregit de amintirea a ceea ce am văzut într-un alt timp, anterior celui în care privim, aici și acum, obiectul.

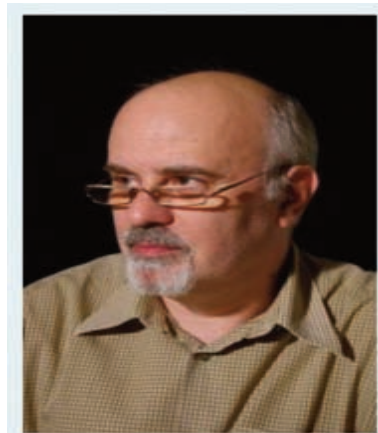
Cred că în bună măsură putem considera aceste viziuni, deopotrivă,

anatomice și arheologice. În ambele cazuri, avem de-a face cu partea care evocă întregul. Poate de aceea, lecțiile de anatomie sunt frecvente în artele plastice, ca și expunerile „arheologice” ale corpului, de la celebra Venus din Milo la Rugăciunea lui Brâncuși.

Și atunci stăruie o întrebare: unde anume sălășluiește frumusețea și senzualitatea corpului? Istoria artei ne-a obișnuit atât de mult cu aceste expuneri parțiale, încât nu este de crezut că, atunci când artiștii au micșorat, în mod deliberat cadrul scenic, arătându-ne doar fragmente ca în Catedrala lui Rodin, aceștia vizau tendințele fetișiste cunoscute sau inconștiente ale spectatorului.

Aș pune lucrurile într-o altă lumină: cred că artiștii au știut întotdeauna că frumusețea și erotismul pot fi distribuite uniform, partea având autonomie și același efect ca și întregul presupus. Când psihologia sexualității a adus în discuție „zonele erogene” ale corpului, am putut constata că ele se nasc sub incidența privirii Celuilalt, care străbate până și în adorarea narcisistă. „Zonele” sunt locuri geometrice al insistenței privirilor sexului opus, intensificate, internalizate, sau negate de imaginarul fiecăruia. Oricum, arta răspunde întotdeauna conștientului stereotipizat.

În filmul pornografic, bunăoară, unde scenariul se scrie cu stereotipii până la saturație, putem observa că modelele își plimbă languros mâinile pe corp indicând traseele plăcerii și mângâindu-și zonele pe care ar trebui să le atingem mintal. Mesajul pe care îl transmite tânăra este că arde de dorință și recurge la masturbare din lipsa unui partener. Locul absent este luat de spectatorul care se antrenează în jocul sexual, devenind, astfel, personaj. Așa ne

Dan CARAGEA

sunt divulgate hărțile erogeniei colective. Este o mare naivitate însă să ne încredem în ceea ce vedem sau citim ca lecție universală.

Tot așa, artiștii plastici sau fotografii expun în lucrările lor părțile ale corpului, fără ca această îngustare a cadrului să afecteze tensiunea spectacolului sau a percepției. Câte femei nu acceptă să fie modele, dacă artistul le asigură că nu va expune chipul, ci doar trunchiul sau fesele, respectând dorința de a nu fi recunoscute? Dacă analizăm mai profund acest contract, înțelegem că părțile se pot aliena, bucată cu bucată, fără ca integralitatea identitară să fie pusă în cauză, sau, altminteri, că putem avea un spectacol doar de picioare sau sâni, fără ca trăirea estetic-erotică să fie diminuată.

Unele fetițe, chinuite de o dramă familială de genul conflictului între părinți, au mania să dezmembreze păpușile, semn că propriul lor corp este răvășit, împrăștiat. La fel acționează și unii criminali psihopați, care simt nevoia fragmentării cadavrului sau păstrării unor trofee. La fel se comportă și fetișistii vizuali, care se excită privind nodurile de la picior, nasul sau degetele. Și tot așa și iubitul sau iubita, care îți arată ce zone ale pielii

dorește să fie atinse cu mâna, buzele sau limba pentru a putea trăi orgasmul. Desigur, înțelegerile psihologice sunt diferite, dar există consens în privința rolului pe care îl joacă partea prin opoziție cu întregul.

Aș mai sublinia faptul că impactul pe care un artist îl poate avea asupra spectatorului ține de masajul erogen pe care îl transmite imaginea din cadru, de frumusețea și senzualitatea fragmentului, mai ales dacă acesta este simbolizat de către spectator. Detaliul este la fel de desfătător și în poezie: „Cât de frumoși sunt astăzi pașii tăi/ și sprinteni în sandale,/ o, nobilă fiică!/ Ți-i rotunjimea coapselor asemeni/ unor lăntuguri meșterite'n aur;/ buricul tău e cupa arcuită/ din care nu lipsește vinul dres;/ căpiță-ți este pântecul de grâu,/ cu crinii prinși în horă-i împrejur-i;/ și gemeni doi sunt sânii tăi,/ doi pui de căprioară;/ grumazul tău e ca un turn de fildeș/ și iezero ți-s ochii, din Heșbon,/ în preajma porții cu mulțimi de fete;/ iar nările-s din turnul de Liban/ adulmecând veghere spre Damasc;/

semeț precum Carmelul ți-este capul;/ cosițele, pe el, ca o porfiră/ păzind în ea un rege'n lăntuit.// (Cântarea cântărilor, cap. 7, 1-8)

Fragmentarea din arta contemporană reflectă, într-o bună măsură, fragmentarea culturală la care tot asistăm după Renaștere încoace. Cezanne a pus în discuție universalitatea percepției, aceasta devenind momentană și ezitantă, iar cubiștii au dus aceste învățăminte până la capăt.

Astfel, când un artist, precum Christian Schad, pictează *Jumătate de nud*, 1929, el se întoarce la un naturalism circumscris epocii, vizibil prin tunsoarea părului sau prin colierul pe care personajul feminin îl poartă la gât, neîndoindu-se de efectul înjumătățirii. Cadrul suprimă o parte din brațul stâng, cu o deosebită preocupare a redării subsuorii cu puțin păr și a degetelor, incomplet figurate, de la mâini. Expresivitatea acestora nu poate scăpa privitorului. Schad a demonstrat, și după el nenumărați alți artiști, că fragmentul este o formă de reducere la esențial.

Istoriile contemporane ale corpului fragmentat (istoria chipului, a feselor, a vaginului etc.), apărute după o serie de istorii ale vieții private, proclamă nu doar autonomia imaginii parțiale, ci și psihologia privitului pe gaura cheii. Aș mai adăuga că în viață, ca și în arte, am avut întotdeauna de-a face în ceea ce privește corpul uman doar cu restituiri de fragmente dintr-un discurs amoros...

Tăcerea din cuvânt...

*Cuvântul
e duh
vorbitor!*

*Tăcerea e umbra
cuvântului
nerostit
încă.*

*Între tăcere și cuvânt
am întâlnit
întâiul gângurit
de fecioară!
De atunci am învățat
să ne rostim
împreună...*

Frumoasă-i Țara...

*Frumoasă-i Țara ca o poezie,
Dar cine-i știe frumusețea ei?
Aici e partea mea de veșnicie,
Cealaltă parte încă nu știu ce-i!*

*Frumoasă-i Țara ca un măr desprins
De pe ramul pomului din rai,
Cu ea din tinerețe m-am deprins,
Cum se deprind cuvintele din grai.*

*Acel care i-a pus aici hotare
Slăvit să fie de un neam întreg,
Frumoasă-i Țara, Doamne, dă-mi răbdare
Măcar până la capăt s-o înțeleg!*

*Și frumusețea ei ți-o las și ție,
Copilul meu, oriunde-n lume ești -
Frumoasă-i Țara ca o poezie,
Numai timp să ai să o citești...*

GEORGE CALBOREANU - DE LA ESTETICA SUPERIOARĂ A TEATRULUI, LA URÂTUL EXISTENȚIAL...

„Suntem lumină unii pentru alții. Fiecare se umple de lumina celuilalt.”
(Dumitru Stăniloae)

Nimeni nu a găsit răgazul să îi asculte, la final de viață, durerea. Cuvintele limbii, așezate cândva în armonia sonoră a unei dicții de o perfecțiune sculpturală, nu i-au mai putut vindeca de astă dată rana deschisă a propriei sale inimi. Strigătul mut al deznădejzii – „Sunt bolnav, de urât!” - nu i-a fost înțeles nici măcar de o singură Ființă. Oamenii nu făceau rost de timp ori de suflet, uitând că parcursul lor teluric nu era altceva decât oglinda vremelniceii în care neîntâmplător s-au ivit. Să fi fost tot acest chin al sfârșitului de existență singura variantă mântuitoare la ieșirea din scena teatralo-mundană a unui actor cu vocația trăirii isihaste precum GEORGE CALBOREANU?!...

Dumnezeu-Fiul parcă murise pentru el o dată cu ultima vibrație a rugăciunii domnești din ”Apus de soare”. De regulă, multitudinea conotațiilor dramatice, care însoțesc cea din urmă secvență temporală a destinului individual uman, nu reprezintă un simplu semn distinctiv al neputinței biologice firești, ci ele au darul de a muta radical coordonatele axiologice funciare ale persoanei de pe orizontala deșartei slave lumești pe verticala Luminii lui Cristos. E, de altfel, cea mai mare șansă a Omului de a ridica în fața veșniciei privirea dinspre țărână către văzduh.

Dacă aş încerca să strâng într-o bună zi întreaga tristețe multimilenară a lumii cu gândul de a nu-i mai da drumul vreodată în Univers, unicul loc sacru, unde aş așeza-o cu temeinicie, ar fi sufletul ars de rugăciune al unui eremit. Pentru că numai acolo, în micul altar neimprovizat al dumnezeirii, ea, tristețea, s-ar topi, până la ultima sa cantă de energie distructivă, în focul neîntrerupt al pocăinței și al înaintevederii a tot și a toate. Un astfel de trăitor al pustiei, călătorind deloc bezmetic și cu de la sine voință prin deșertul continuu fumegând al lipsei de sacralitate, poate fi considerat și actorul, iar interpretul principal al piesei lui Barbu Ștefănescu Delavrancea cu asupra de măsură, căci arcul de lumină, pe care inteligența creatoare a lui CALBOREANU l-a descris întotdeauna cu minuție de-a lungul și de-a latul frontonului artei dramatice românești, a metamorfozat în timp, aidoma unui vulcan cu lava sângerândă, umanitatea depoetizată a profanului obosit.

Cu puțin înainte ca secolul XIX să își lepede-n grabă suflarea, lăsând loc de respiro și de producții culturale diverse următorului ev istoric, mai precis, la început de ianuarie 1896, sămânța necunoscută a vieții căpăta cu bucurie trup

și identitate prin țipătul unui copil, care avea să mântuiască peste ani, în felul lui, o dată cu jertfa proprie, spiritul pământului de unde a țâșnit. Puține personalități au avut pe parcursul existenței privilegiul acesta divin. Una dintre ele a fost LEOPOLDINA BĂLĂNUȚĂ însăși, Hamletul feminin plin de poezie și profunzime al teatrului național de veac XX, dacă îi putem spune așa. GEORGE CALBOREANU - geniul răpus, finalmente, de pasărea întunecată a durerii - și-a desenat, la rândul-i, cu fermitate, linia nuanțată a destinului, ca pe o evidentă propensiune a unui suflet de om în stare să înlăture, cel puțin pe durata intervalului său artistic, bezna tăcerii generale și surghiunul solitudinii lumești...

Crucile vorbesc. Mai mult decât au Ființele umane curajul să o facă.

Ele nu lasă urme pe zăpadă și nu se tem de curgerea mută a timpului ori de imemorialul șopot al apelor pământului. Pot împrăștia, însă, în juru-le, lumina aceea puternică sau difuză a spiritului deja de mult ascuns în măruntaiele țărâniei, topind, în geometria lor fixă, tot fluviul de ne iubire din cuprinsul întregii lui vieți. Oricum ar fi, crucile nu se vor opri nicio clipă din a-și spune cu sinceritate povestea aceluia om, care le va înțelege cu ușurință glasul. Uneori, e-adevărat, ele plâng, fiindcă știu cu precizie că steaua lor alburie nu mai apucă să

pâlpâie vreodată într-un colț singuratic de Univers. Te simți atunci în mare suferință, tu, cel care vei deveni cândva, la rândul-ți, cruce, tocmai pentru că nu le poți opri sau șterge măcar cu delicatețe lacrima, iar asta rănește sufletul celui încă viu mai mult ca orice...

De nenumărate ori, cerul este acoperit de prea puține stele, iar pământul lipsit de orice metaforă a frumuseții. CALBOREANU exact de maladia aceasta a urâtului suferea, de negura apăsătoare a unei existențe chinuite pe final care se întindea ca o pecingine de colo până colo, cuprinzând în plasa ei perfidă totul: natură, aer, suflete, neființă... E greu să te intersecți cu un secol în raport cu care, afară de timpul fizic, nu ai aproape nimic în comun, dar să îi parcurgi, totdeodată, traiectul îngust ca un înțelept fără vreme, venind dinspre eternitate spre a pleca iarăși către ea cu cifrul marii taine a lumii pe îndelete deslușit. Și ce poate fi mai frumos pe pământul acesta al lui Dumnezeu decât a-ți fi îngăduit să mângâi cu propriile tale palme veșnicia, iar ea să îți răspundă simplu, la un moment dat, prin crengile

cenușarului firav de lângă piatra roșietică a crucii?!...

„În fiecare om este o lumină. Dar ea nu se actualizează decât în comuniune, în iubire. Suntem lumină unii pentru alții. Fiecare se umple de lumina celuilalt.”, iar *„Această lumină e sensul inepuizabil al existenței înrădăcinate în Dumnezeu.”*, îi mărturisea marele teolog al Iubirii, Dumitru Stăniloae, Părintelui Marc-Antoine Costa de Beauregard. Arta interpretativă a actorului GEORGE CALBOREANU s-a constituit, în plin veac XX, ca o veritabilă formă de răspuns dat, prin estetica trăirii sale interioare, desacralizantului spațiu existențial din care făcea, la rândul-i, parte, dar și ca o scară cu trepte solide către cetatea întâi stătătoare din înalt. O artă ce anulează și azi, din perspectivă temporală, dimensiunea negativă a trecerii.

P.S.

În memoria celor 120 de ani de la nașterea actorului George Calboreanu (3 ianuarie 1896 - 12 iulie 1986), respectiv, a celor 30 de ani de la trecerea sa la cele sfinte.

Satira ca simbol al deconstrucției

Corin Bianu este un „șaptezecist”, care a început cu poezie în presa literară a vremii și a debutat editorial cu proză, romanul „În bătaia vânturilor”, Junimea, 1986, pentru a surmonta dificultățile regimului de publicare de atunci, drastic și capricios. A rămas fidel ambelor genuri, continuând să publice cărți de poezie și romane, între care două – chiar trei – istorice,

opțiune rară în actualitatea noastră.

Autor complet, în accepție europeană, el a trecut cu brio prin întreg registrul de înzestrări literare (poezie, proză, eseu), ba, pentru a fi exacti – și prin filtrul parapsihologiei – alăturându-se cu creațiile sale autorilor importanți de astăzi. Astfel, în poezie s-a dovedit liric într-o luciditate simbolică, atingând în „Marea Tăcere” o culme

Mircea COLOȘENCO

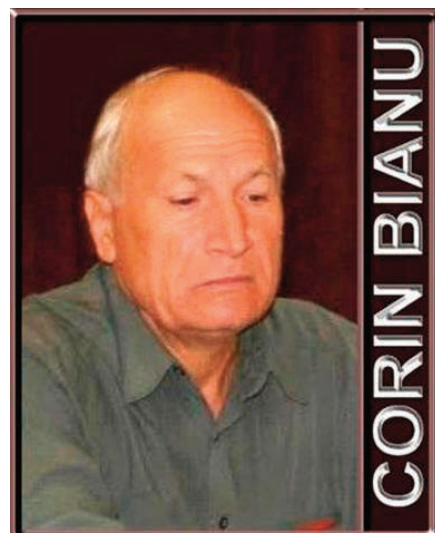
a virtuozității personale. În schimb, a cultivat și poezia satirică, oferindu-ne o mostră în volumul Lavi, Reformă dragă. Conflictele politice de pe scena mare a țării devin conflicte psiho-sociale: Zilele vin și pleacă învăluite în noapte – / Să se facă mai repede nevăzute pe criza asta sănătoasă – / Eu rămân pe loc, mai săracit/ Și fără puțință de redresare/ Ca o opoziție politică./ Ieșită din luptele electorale/ Mai anemică decât a intrat.” În ansamblu, cartea cuprinde poezii cu suflu optimizant, benefic, recomandate ca antidot cerului ireal al tranziției prezente: Oameni buni, poate am păcătuit, răscolindu-vă of-ul/ Fără a oferi ceva în schimb./ Pentru că speranța se lasă greu cumpărată, Dar dacă vă recunoașteți măcar într-o poezie,/ Mă-nțelegeți că am păcătuit din iubire!”

La fel a procedat și în spațiul epic – cu noblețea harului nativ al constructorilor de lumi ale trecutului, în care ficțiunea se

întrece cu realul păstrat de documentele istorice, precum în romanele Drum fără întoarcere, Văcăreștii la amiază, Isus sau Zidul cel mai lung, deși acesta din urmă este de dragoste, dar o dragoste, cu „istoria” ei.

Recenta sa scriitură, „Roaba cu motor”, (Editura Bibliotheca Târgoviște, 2015) îi rotunjește apetitul de canonizare a faptului existențial nu o dată echivoc sau banal, care devine „istorie” ca o achiziție fortuită de presiune receptivă în descendența „timpului pierdut”

Scurtisimele sale povestiri cu notă satirică par mai degrabă scenarii oportune ale cotidianului rural/urban, în care morala literară este deasupra corectitudinii politice pre/post-moderniste. Cele două vremuri (fostă și prezentă) se reunesc într-o unitate aspiro-respingătoare, fie că e vorba de Jonathan Swift, Hans Sachs ori Ciorapii Julietei, fie că este „Roaba

cu motor” (care dă titlul antologiei și totodată, constituie subiectul de senzație), întrucât – crede scriitorul – „roata istoriei se învâрте, dar pe spirală”, cum e titrată una din povestiri.

Meritul literar al recente creații de proză scurtă a lui Corin BIANU constă într-un concept propriu scriitorilor autentici în actul deciptării vieții obișnuite prin talent/știință și ridicarea ei la nivel de simbol.

PROZA DE LA GARĂ

Nu știu ce aș putea spune despre gări.

Poate că ar trebui să încep cu ceea ce am citit undeva, referitor la gări.

Unele sunt impresionante, adevărate orașe în miniatură.

De exemplu, Gara Hauptbahnhof din Berlin, cea mai mare din Europa. Finalizată în 2006, gara principală din capitala Germaniei are doua etaje, 14 peroane și aproximativ 80 de magazine. În fiecare zi mai mult de 1.100 trenuri și 350.000 de pasageri tranzitează gara. Probabil acolo s-au pus bazele unor căsătorii trainice sau s-au petrecut dureroase despărțiri.

Dar, poate, aceste despărțiri au fost doar începuturi.

Am auzit de experiențe sexuale deosebite în trenuri, dar nimeni încă nu mi-a povestit detaliat ceva.

Oricum, ce mai contează.

Important e că totul a început într-o gară. În gara

orașului meu. O gară nesemnificativă dintr-un oraș nesemnificativ. Dintr-o țară nesemnificativă. Etc., etc...

Pe la ora 5 după amiază, ora despre care statistica spune că se fac de trei ori mai multe contacte sexuale după căsătorie și alea plictisite și când oamenii plictisiți se întorc la casele lor plictisite, o familie plictisită, gravitând în jurul unei femei plictisite, ei bine, în gara mea au apărut două persoane suspecte.

Nu știu de ce le numesc suspecte dar, cred că erau așa pentru că s-au așezat una pe peron și alta în afară, privind aproape nemișcate pe cei care trec. Păreau niște oameni care așteaptă pe cineva, dar tot la fel de bine, ofițeri sub acoperire. Și apoi, erau îmbrăcați la fel, cu pulovere gri și pantaloni negri.

Nimeni nu a observat aceste amănunte, doar eu, pentru că am ochiul format. Încă din copilărie. Tatăl meu era un om dificil, ascuns, nu știam niciodată ce

reacție ar fi putut să aibă când venea acasă, așa că eram mereu cu ochii deschiși, atent, în alertă. Mi se formase un fel de instinct de autoapărare. Cred că, datorită acestui fapt am devenit mai atent în viață și nivelul meu de inteligență a fost mereu în creștere.

Interesant era că, cei doi, erau bărbați. Păcat. Regula de bază a suspectilor este să nu fie depistați ușor, adică ar fi fost bine să fie un bărbat și o femeie sau măcar două femei, pentru că, în general (în spionaj mai ales), femeile nu dau de bănuț.

Ele sunt mereu banale și trec neobservate.

Așa că, cei doi priveau trecătorii destul de fix, adică fără expresie sau culoare, cum vreți să ziceți.

Pentru o clipă am uitat însă de ei, cei ce treceau prin gara mea meritau, totuși, puțină atenție. Mergeam de multe ori la gară, fiind singurul loc unde orașul meu părea că are viață, era dinamic. În rest: prăfuit și cenușiu. Ori de câte ori doream să cred în dinamismul orașului meu, mergeam, cum am spus, la gară.

Acum să fim puțin atenți, se poate?

Uite, trece o femeie și un bărbat. Femeia are o plasă de plastic, colorată. E supărată puțin, încruntată. Cum s-ar spune, nu e în apele ei. Ajung la mine frânturi de cuvinte, discuția era începută de mult.

- Cu ce am greșit acum?

- Păi e normal să greșești, tu tot timpul greșești, ești femeie.

Evident, din bun simț încerc să nu mai fiu atent, respect femeile, ele nu trebuie judecate după fapte, ci după vorbe. Cuvintele lor sunt miere pentru noi bărbați.

Acum trec doi prieteni, tineri între 18 și 25 ani. Nu știu de ce spun prieteni, pentru faptul că merg alături?

- Mă, tu știi, că pe unde am lucrat eu, toata lumea a dat faliment?

- Hai!

Reamintesc, suspectii privesc parcă în gol, fără culoare. Interesant. Să nu uităm nicio clipă acest fapt.

- Mă, zice prietenul numărul doi, pentru că e normal să zică și el ceva, (în proza mea toate personajele sau gândesc sau vorbesc, adică se manifestă, zic ceva), mă, zice el, tu știi că am fost la curve vinerea trecută, uite una dintre ele! - și arată la depărtare trei fete.

- Du-te, și ai plătit tu femeile? Ai plătit să faci sex?

GEORGE TERZIU

- Asta crezi tu, mă. Păi atunci când mergi la curve nu le plătești nici serviciile, nici plăcerea, ci tăcerea. Asta ar lipsi, să știe nevasta, ha, ha, ha! Da, mă, dar pe una a arestat-o, știi?

- De ce

- Cică recruta proxeneți minori să-i ducă la Istanbul!!!

- Da, am auzit ca e un proiect de lege: căsătoria pentru o oră, alternativă la legalizarea prostituției!

- Și acum unde mergi?

- Undeva!

- Deci, tu mergi undeva, ca să

ajungi undeva?

- Da.

- Bine, vin și eu.

Vedeți, acești oameni comunicau. Era un moment important, ori de câte ori se comunică, comunicare.

Fiți atenți, stop, trece o femeie, spune și ea ceva. Nu se aude prea bine, parcă bolborosește.

Ușor disperată, ușor șoptită. Nu avea o voce de femeie pierdută, ci de femeie găsită.

Dar, bărbatul, da, bărbatul de lângă ea vorbea hotărât.

- Trebuie să faci ce îți spun eu, în timpul liber poți să fii și femeie de casă! Ți-am spus, trebuie să vopsim casa. Și culoarea va fi „brotăcel plin de viață”. Înțelegi acum?

Hopa! Prin gară trece un popă! Cu zâmbetul tâmp de bunătate profesională și costum negru. Lângă el un tânăr și el negru, probabil țigan.

- Și, ca să zic așa, știi cum îl facem pe Dumnezeu să râdă?

Țiganul dădu din cap, era prea greu.

- Povestindu-i planurile noastre de viitor!

Între timp se aude un tren, buluc de călători ies pe peron. Sunt greu de urmărit, dar și mai greu de ascultat. Se perindă frânturi de conversații, se perindă chipuri.

Acum un tată și o fiică:

- Dar, de ce?

- Pentru că secretul unei căsătorii perfecte, rămâne un secret!

- Și secretul vieții?

- Ei, fiica mea, secretul ăsta e mare: să fii bun în ceea ce faci, chiar dacă nu știi ce faci...

Un om bătrân se întoarce de undeva:

- Mie nu-mi vrea nimeni răul, știu, toată lumea îmi vrea numai bunurile.

- Bine, tata, dar ...

A apărut ziarul local. Pe prima pagina este un titlu mare: „Ministerul Sănătății va dezveli un monument dedicat pacienților care au murit în spitale.”

Sau alt titlu: „S-a constatat că la penitenciar, gardienii iau pe ascuns notițe de la vameșii aflați în arest”.

Sau: „Șocant: inspectorii OPC au descoperit vitamina C în legumele de la...”

Acum trece prin gară un tip bine îmbrăcat. Lângă el, o doamnă îndesată, apetisantă;

- Știi, draga mea, după țigara electronică, se zice că va apare și sticla de bere electronică!

Râsete.

Rumoare în gară: trei polițiști alergând după niște tineri, îmbrăcați.

- Ce-i, ce-i?

- Naiba știe, am auzit că niște hackeri din oraș au atacat o femeie și au violat-o!

Precizez că violurile au crescut în rândul intelectualilor și a celor de la salubritate.

Am uitat de cei doi indivizii, numiți suspecți care controlează gara prin mișcări oculare rapide.

- Ai auzit tu, negocierile pentru Ardeal, cică continuă... Ungaria a făcut o ofertă, dar România ține de preț!!!

- Mă, tu îl știi pe Nicolae Guță?

- Da' cum nu?

- Mă, a intrat în Cartea Recordurilor?

- Hai?

- Da, e primul manelist din lume care a apărut pe scenă cu ochelari de vedere.

- Ce chestie!... Da' am auzit că Aurelian Temișan a dezvăluit că el este adevăratul vinovat în atentatele de la 11 septembrie. Am zis eu ca românii sunt foarte deștepți.

- Da, da...

Două bătrâne trec prin gară :

- Auzi, tu!

- Da, aud...

- Cică patriarhul Daniel a reușit să fiarbă două ouă moi, doar cu puterea minții!

- Mare e puterea lui Dumnezeu!...

- Da, mare! E un om sfânt.

Ceva s-a întâmplat: cei doi suspecți se privesc în ochi, subit și dintr-o dată, parcă de comun acord părăsesc gara.

Trebuie să decid. Am decis. Încep să-i urmăresc. Traversează parcul Romei și se îndreaptă spre colțul cu strada Lucaci. Nu vorbesc, nu fac mișcări bruște, doar merg alături. Se opresc în fața unei case. Acum am sesizat, era o plăcuță nu prea mare, pe fațadă, ceva cu: INSTITUTUL PENTRU CERCETARI VECTORIALE.

Interesant, nu am văzut plăcuța niciodată, părea că se născuse peste noapte. Cei doi intră. Dar, din toate părțile, ca într-un film ciudat vin doi câte doi suspecți (mi-e mai ușor să-i definesc dacă zic așa) și intră în clădire. Apoi, tăcere. Am stat la circa 10 metri de clădire cam o oră. Nu s-a mai întâmplat nimic. Absolut nimic. Neavând nicio idee, mi-am propus să revin și am plecat acasă. Aveam și eu casă.

Azi dimineață am primit un material pe calculator la mesaje spam: STUDIU SOCIOLOGIC COMPORTAMENTAL. Poate nici nu l-aș fi citit, dar aruncându-mi ochii la subsol am observat autorul: INSTITUTUL PENTRU CERCETARI VECTORIALE. Wow!

Am citit pe nerăsuflăte: „Oameni, oameni, copii, femei, îndrăgostiți, priviri ciudate, cuvinte fără sens, manifestări, repetarea unor gesturi, etc.”

Și o concluzie: „În urma analizelor comportamentale ale oamenilor din Satu Mare, roboții noștri, analizând toate datele și prelucrându-le pe 102 parametri, etc., au concluzionat: ÎNCA SUNTEM UMANI.

Și bipezi.

Datele vor fi comparate cu cele din Comunitatea europeană, dar un lucru era clar: Noi românii...

Buimăcit, mi-am băut cafeaua repede și m-am dus din nou la gară. M-am plimbat peste șine, am privit trenurile, am privit oamenii...

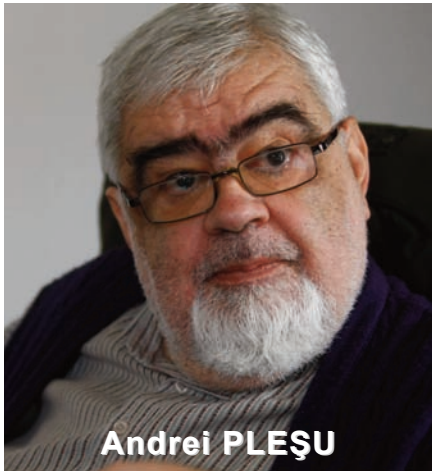
Așa e cu gara. Oamenii vin și pleacă. Socializează, asigură frânturi din MAREA socializare. Gara e un fel de sărbătoare a recoltei. Prin gară trec trenuri. Cel mai bun loc unde ți se poate întâmpla ceva, e gara. Aici oamenii vin și pleacă. Aici oamenii ațipesc pe scaune colorate și se sprijină de pereții murdari.

Cred că încet, dinastia gărilor va dispărea. 27 de gări și halte din Prahova au rămas fără energie electrică din cauza datoriilor de peste 76 milioane de lei către Electrica. Gara. MAREA TRECERE. Chiar și curentul electric o ignoră.

Eu cred că, într-o viață anterioară am fost o gară părăsită.

Moartea, o misiune împlinită

Andrei PLEȘU

Ultimul dintre cele șapte cuvinte rostite de Iisus pe cruce (și relatat doar de Evanghelia după Ioan, la cap. 19, versetul 30) este: „Săvârșitu-s-a!” Nu e vorba, firește, despre consemnarea unui obștesc sfârșit, ci despre sentimentul Celui care moare că misiunea care l-a fost încredințată a fost îndeplinită. Care fusese această misiune? Să ducă Întruparea până la capăt, să asume, până la ultimul detaliu, condiția omenească. Era nevoie ca Dumnezeu să se facă om, pentru ca omul să capete șansa îndumnezeirii. Ușor de spus! Dar cum poate Dumnezeu să se facă om? Nu să „se pre-facă”, să defileze august printre creaturile Sale, ca o metaforă vie. Ci să treacă, neprotejat, prin toată mizeria omenescului: să fie hăituit, ispitit, umilit, înspăimântat, chinuit, părăsit și, în cele din urmă, ucis. Sunt compatibile aceste experiențe cu anvergura lui Dumnezeu? Misiunea lui Iisus Hristos este să demonstreze că da. Dar, trebuie să recunoaștem, e o misiune imposibilă. Atât de greu de imaginat și de îndurat, încât, la un moment dat, Iisus însuși încearcă să o abandoneze („Fă să treacă de la Mine cupa aceasta...”). Ispitit,

Mântuitorul este (în pustie, de demonul însuși). Hăituit de potrivnici și abandonat de cei apropiați este. Umilit de autoritățile Ierusalimului este. Înfricoșat de precipitarea destinului său tragic este (sudoarea de sânge din grădina Ghetsimani). Torturat fizic este. Condamnat pe nedrept este. Pe cruce, nu e scutit nici de o criză a credinței (exprimată, cu patos, printr-un citat din Psalmi: „Dumnezeu meu, Dumnezeu meu, de ce m-ai părăsit?”). Pentru ca temeritatea de a fi coborât în trup omenesc să fie consumată până la capăt, nu mai lipsea decât episodul ultim, episodul morții. Abia dinaintea acestui episod, Iisus putea spune: misiunea Mea s-a încheiat! „Săvârșitu-s-a!” Pasul următor e al Tatălui și al Duhului: Învierea, Înălțarea și Apostolatul. Relele omenești pot, astfel, în sfârșit, să primească promisiunea și temeiul răscumpărării. Spun toate astea ca să mărturisesc că, pentru mine, Sărbătoarea Pascală e un fel de a recapitula inventarul greu de dus al încercărilor prin care trecem de-a lungul unei vieți: provocarea, șubrezenia, derapajul, suferința, disperarea, dubiul, revolta, moartea. Cu un cuvânt, depozitul de „pățimiri” al destinului nostru, cu potențialul lui de „înviere”, adică de „trecere peste”, de valorificare și transfigurare. E o probă dură, un „memento” destrăbător, suportabil doar prin speranță. Ceea ce ni se mai spune, cred, este că avem dreptul să ne fie milă nu numai de „aproapele” de lângă noi, ci și de „aproapele” din noi înșine. Avem voie să ne fie milă de noi, de vreme ce Calvarul hristic

ne pune în situația – unică, am impresia, în universul religiilor lumii – de a ne fi milă de Dumnezeu Însuși. E un gând tulburător, pe care Emil Cioran l-a rostit, contemplând câteva Răstigniri sculptate de George Apostu: „A fi credincios și a-ți fi milă de Dumnezeu tău – iată paradoxul patetic al creștinismului!”. Știu: Săptămâna Patimilor culminează în bucurie și lumină. E, ca să zicem așa, o poveste cu „happy end” și avem tot dreptul să participăm euforic la victoria asupra morții și la perspectiva propriei noastre nemuriri. Dar, uneori, mi se pare că, absorbiți în entuziasmul unei celebrări legitime, tindem să pierdem din vedere ponderea aspră, dar edificatoare, a traversării patimilor. Învierea nu trebuie, din punctul meu de vedere, să oculteze, sau să atenueze, parcursul chinurilor care o precede. De aceea, deși nu suspectez pe nimeni de rea credință, sau superficialitate, mă descopăr ușor iritat de supra-abundența de iepurași, floricele, păsărele, fundițe, oușoare de plastic plantate prin piețe, briz-brizuri festive și chermeze populare. N-am nimic împotriva: să ne bucurăm! Dar să nu lăsăm să se șteargă prea repede și prea ușor cearcănul de suferință al bucuriei noastre...

FERNANDO BOTERO SAU CULTUL OBEZITĂȚII EXTREME

Adrian GRAUENFELS

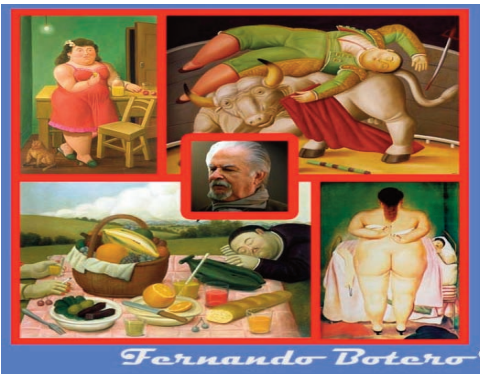
1932 - Se naște Fernando Botero - Pictor, sculptor, caricaturist, portretist Columbian.

La 12 ani capătă instrucție de matador în paralel cu școala normală. Să nu ne mirăm că primele sale picturi sunt inspirate de arena cu tauri. La numai 16 ani prezintă picturi în regiunea sa natală Medellin. Avea un caracter rebel, protestatar și este expluzat din școală când produce vâlvă cu un articol scris pentru un ziar local în care laudă cu entuziasm non-conformismul artei lui Picasso. Discuția despre importanța distorsiunii a fost privită de autorități ca fiind obscenă.

Artistul se mută la Bogota și acolo cunoaște avangarda locală, crema inteligenței, pictori care se întâlneau la Cafeneaua „Automatica”. La numai câteva luni de la sosire Botero deschide o expoziție solo. Cu banii câștigați din vânzarea tablourilor își permite să călătorească în Europa. A studiat la Madrid, la muzeul Prado și a cercetat frescele lui Giotto la Florența în Italia. Se mută la Paris că să studieze operele Luvrului. Dar partea importantă a experienței sale o capătă în Italia. În 1956 se însoară cu Gloria Zea și se mută cu proaspăta soție în Mexico unde întâlnește arta lui Diego Rivera. Stilul lui Rivera, opulența lui Ingres, îl determină în alegerea drumului sau artistic.

În 1956 expune la New York, faima lui crește și la numai 26 de ani este numit profesor de pictură la universitatea din Bogota. Din anii 60 trăiește la NY și se separă de Gloria Zea. La NY întâlnește ostilitate din partea criticii care era în marea majoritate de formație expresionistă. Schimbarea se produce în anul 1961 când muzeul MOMA cumpără faimoasa sa

replică pentru „Mona Lisa la 12 ani”. În următorii ani Botero oscilează între Columbia, Europa și NY. În 1973 se mută la Paris cu Cecilia Zambrano. Cei doi au un fiu Pedro, mort într-un accident rutier la numai 5 ani. Din 1983 începe să producă sculpturi. Locuia în Italia la Pietrasanta lângă numeroase cariere de marmură. Munca lui devine recunoscută, căutată și expusă în toată lumea. După anii '80 Botero preferă să facă sculptură care se aseamănă picturilor sale.

Obsesia obezității

Admirator al deformației voite, întâlnită la Pierro de la Francesca și la Picasso, ea devine la Botero referența, standardul unei noi estetici și frumuseți găsită în obezitate. Botero expune o operă eclectică, influențat de expresionism și abstract dar dezvoltă în timp un stil personal, în care personajele sunt ca niște păpuși de gumă umflate într-o obezitate exagerată. După cum explică scriitorul Vargas Llosa anatomia excesivă nu degradează ci este un rafnament al unor persoane în carne și oase, finite plastice care populează o lume a lor, a formelor și a culorilor.

Stilul sau numit situațional include naturi moarte și peisaje populate de personaje care se aseamănă. Se pictează pe sine ca

bărbat sau femeie, în poziții sau situații uneori bizare. Seturile au și ele umor, au maliție, satirizând momentele vieții sau ridicolul unor personaje de proporții exagerate plasate în aspectele banalului cotidian.

Botero explică înclinația sa spre obez astfel: „Un artist este atras de anumite forme fără să știe cauza. Adopti o poziție, mai mult intuitiv, mai târziu e posibil să găsești rațiunea acestei alegeri. Devine convins că exagerarea proporțiilor este esența artei sale, probabil influențat de exuberanța naturală a Columbienilor și a Columbiei, „o țară condusă de o mare doză de exagerare” după cum o vedem descrisă în romanele lui Garcia Marquez. O altă direcție a fost parodiarea marilor maeștri care i-a adus o internațională celebritate și recunoaștere. Botero rămâne un pictor original și neafiliat vreunei mișcări artistice. Mai toate pânzele sale au accente satirice, umor, ne amuză și ne pun pe gânduri la granița fină dintre real, suprarealism și imaginar. Este inteligență și înțelepciune în munca sa care a rămas nealterată timp de câteva decade.

În anul 2005 Botero capătă un mare ecou internațional după expunerea în Europa a seriei de tablouri Abu Ghraib, picturi care denunță abuzurile americanilor în deținerea prizonierilor în timpul războiului cu Iraqul. Aceste tablouri nu au fost vândute ci donate muzeelor. Botero este expus azi în marile capitale, parcuri și muzee din Europa și America. Îl găsim la Roma, Londra, Ierusalim sau Madrid în statui care ne surprind și produc zâmbete, ele induc nevoia a fi fotografiate prin bucuria și mirarea estetica indusă, adrenalina oricărei arte...

Poeme îngeununchiate lângă Prispa Maicii Domnului

Niculina APOSTOL

Am deschis cu emoție un volum de versuri al profesorului de Limba română, domnul Băgiu Gheorghe intitulat „Secăria - prispa Maicii Domnului”... și înainte de a începe lectura am avut o revelație, un moment de prezentificare a trecutului anilor de studenție petrecuți alături de colegi pe care nu i-am uitat niciodată. Printre ei se afla și domnul Gheorghe Băgiu un student serios, prietenos și cald, altruist și plin de empatie. Anii s-au dus pentru noi toți la fel de repede și ne-am trezit deja cu ceva timp în urmă, „à la retraite”, cum spune francezul, pe scurt în concediu fără limită. Ne-am trăit fiecare firul vieții de dascăl cu bune și mai puțin bune în contextul unei seriozități profesionale dobândite de la prestigioși profesori universitari precum domnul Gabrea (Gramatica limbii române), domnul Călin (Istoria literaturii române) ori

domnul Merfea (Filozofie). Cu toții au fost pentru noi, studenții, un exemplu de a fi responsabil față de cei tineri, față de elevii de toate vârstele a căror inocență se cerea a fi păstrată, instruită și conservată pentru a fi ei înșiși, mereu puternici în a discerne binele de rău.

Întoarcerea în timp a gândului mi-a stârnit interesul și curiozitatea de a ști ce devenise și cine era acum fostul nostru coleg domnul Gheorghe Băgiu.

Iată de ce cred că-n cele ce voi spune va exista o doză de subiectivism părtinitor și nu mă sfîesc să spun a face un „Laudatio” atât cât poate profesoara din mine s-o facă.

Cartea domnului Băgiu Gheorghe conține poezii cu ritm și rimă perfecte, cu tropi sugestivi și o sinestezie care dă versului o muzicalitate și o ritmicitate originală. În tot ceea ce scrie este sincer și direct, se destăinuie fără reținere și oferă răspunsuri neașteptate întrebărilor pe care și le pune retoric sieși ori Divinității adorate la care are nădejde necântărită.

Volumul de versuri, „Secăria – Prispa Maicii Domnului” începând cu titlul său sugestiv aduce în fața cititorului oglinda unui act liric elaborat și unic în felul său, rod al unei senectuți pline de o seninătate robustă care abordează cu îndrăzneală teme obișnuite însă altfel definite în poezia sa precum

destinul încifrat într-o viață implacabilă, obida, amărăciunea și oftatul celui ce simte umbra morții pe umeri, regretul după timpul pierdut când n-a făcut decât să adune nimicul zădărniceii, iubirea pentru satul natal și de adopție prin meserie, pentru cei dragi, mai ales pentru Cel de Sus și nu în ultimul rând paradoxul bucuriei vindecătoare resimțite în fața incantației de culori și miresme ale peisajului tuturor anotimpurilor care se succed ancestral în grădina sa de vis ori în satul plin de istorie și mit.

Merită a fi în continuare menționate câteva poeme începând cu cel care dă titlul volumului, „Secăria - Prispa Maicii Domnului”. Poetul este fericit să-și invite cititorul într-un colț montan mirific, acolo unde sunt „ca-ntr-o grădină/ Lângă ape curgătoare/ Case pline de lumină/ ... unde sunt, „munți cu creasta albă” și cu „luciri discrete din aurul salbei fetelor, într-un ținut „cu arhangheli și fantome” unde locuiesc „îngeri cu aripi ușoare” ce coborau în serile cu șezători de altă dată și care acum mențin locul curat în Prispa Maicii Domnului din Bucegi.

Zestrea spirituală a satului este concretizată, în viziunea poetului, prin priceperea creatorului popular de a confecționa obiecte simple cioplite, împletite, cusute ori țesute care se puneau în lăzile de zestre ale fetelor de măritat. Sunt notificate cu religiozitate și respect căci ele erau

strict necesare vieții decente și curate de zi cu zi într-o familie de la țară întemeiată și aureolată de „marama dragostei” dintre cei doi parteneri. În alt poem Vis de noapte, intrăm într-o atmosferă de basm dintr-o, „iarnă de cleștar” a copilăriei așezate la masa caldă a mamei de lângă vatra cu foc încins.

Întoarcerea către casa părintească a copilăriei este ilustrată și-n Scrisoare târzie evocând figura dascălului iubit care trăiește în sufletul elevilor săi până ajung și ei în finalul vieții. Nicăieri nu-i ca acasă spune autorul în poezia Dacă deoarece „curtea cu micsandre” și „ulițele pline de noroi” sunt mai de preț sufletului decât palatele cu odăi și policandre somptuoase. În satul natal Bucuriile Crăciunului și Zilele de Paști sunt trăite adânc, fiecare în alt mod după semnificația lor în credința locuitorilor.

La sat oamenii au și alte Credințe populare, trăite după legi nescrise care deși au o doză de naivitate, ele impun un anume comportament de înlăturare a răului prevestit de semnele rele, malefice ale întâmplării.

În obiceiurile satului, alături de cele prilejuite de sărbătorile religioase intră și cele laice printre care și târgul săptămânal, oborul unde țăranul vinde și cumpără cele necesare traiului de zi cu zi. Revinând în prezent, autorul notează cu ironie justificată schimbarea și diferențierea socială tot mai adâncă ce separă familiile din sat tot mai puține și sărace de lumea celor care vin să cumpere și să construiască vile de vacanță și petreceri.

Un mare număr de poeme din volumul de versuri ale domnului Băgiu Gheorghe sunt construite pe teme filozofice de reflecție amară asupra sorții (Psalm) și asupra vieții în general (Vapoarele).

Compară viața cu un vapor rătăcitor „cu tristeți spânzurate de catarg” care plutește „de la naștere spre moarte „deseori la întâmplare ajungând o epavă eșuată undeva pe o plajă oarecum fără a mai ancora în port. Fericirea nu-i un păcat (Psalm păgân) iar, „lumea pământească” fără fericire și iubire este inutilă chiar dacă dincolo ne va răsfața Raiul (Regret).

În viața reală, materială, totul se schimbă, se transformă (Avatar) și nu-i decât Constatarea de a fi o carte cu file numeroase unde poveștile faptelor sunt grupate pe zile și momente. Uneori poetul simte existența ca pe-o Condamnare și vrea să obțină o evadare prin Descătușare în moarte. Alteori viața este o Colivie cu cucu unde omul este închis în singurătatea lui efemeră și-n durere.

Moartea însăși este și ea o durere tristă, somnul este o durere lină, visul o durere mută, toamna o durere sumbră, totul doare, doare (Mă doare). „Mă doare nalba, macul trandafirul / dar cel mai mult mă doare cimitirul”. Moartea în sine însă nu-l înspăimântă o consideră o normalitate în (Premoniție). Se pregătește pentru ea precaut și meticulos dându-i cu tifla și afișând o disimulată bucurie de a se înveșmânta ca pentru o Sărbătoare. Un alt sentiment sensibil ce răzbate din conținutul poemelor Promisiune, Fluturile și omida, Nepotrivire este exprimat la fel de sincer, spontan și cu un zâmbet ghicit ce avea o nuanță de masochism despre nefericirea din căsnicie. Ea este purtată cu demnitate chiar dacă unul dintre parteneri, inconștient și egoist, îl devorează pe celălalt. Metafora este sublimă și originală. „Ai căutat un pom cu multe frunze/ Și-ai urcat în vârful lui mereu/ ... Dar vreau să afli

lucruri neștiute/ Acel copac cu frunze verzi sunt eu „

Partea reconfortantă a cărții domnului Gheorghe Băgiu care aduce un zâmbet optimist și candoarea în privirea cititorului este construită dintr-un alt grup de poeme-pastel cu metafore, epitete și personificări sugestive menite a reda extazul poetului în fața frumosului natural. Astfel, în Fantezie creițele și crinii „se plâng” de atâta floare. Acasă, Primăvara, grădina se umple de ghiociei care atunci „când se deschid fac rai din orice grădină”. Raiul florilor îl odihnește și aduce în minte copilăria (Întrebare retorică).

Anotimpurile au fiecare raiul lor pe care-l aduc și-l iau cu ele într-o succesiune naturală în timp (Început de primăvară, Început de iulie, Nostalgie de toamnă, Iarna la țară) și multe altele. Toate încălzesc, odihnesc și delectează sufletul, oricare vârstă ar avea-o acesta.

În concluzie avem în față, ca cititori, un volum de versuri cu un lirism atrăgător, lizibil și plin de reflecții adevărate despre viața și sensul ei oricare ar fi labirintul întâmplărilor prin care suntem nevoiți să-l străbatem în marea trecere întrupată a sufletului pe Terra.

Salvador Dalí

**Galatea de las Esferas
(1952)**